

Skaidrojums par valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžetu izpildi

Vispārīgie principi

Pārskatā par valsts budžetu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu budžetu izpildē (turpmāk – pārskats) uzrādīta šo personu budžeta izpilde 2013. gadā. Budžeta izpilde par valsts pamatbudžetu un speciālo budžetu sagatavota atbilstoši likumam „Par valsts budžetu 2013. gadam” (turpmāk – Likums). Pārskati sagatavoti atbilstoši naudas plūsmas principam un tajā apkopota informācija par 2013. pārskata gada ieņēmumiem, izdevumiem un budžeta finansēšanu.

Pārskatu par valsts budžeta, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu budžetu un budžeta nefinansētu iestāžu budžetu izpildi veido, apkopojot un konsolidējot ministriju un centrālo valsts iestāžu budžeta izpildes pārskatus. Konsolidāciju veic summējot visus pārskatos uzrādītos rādītājus un izslēdzot savstarpēji atbilstošus ieņēmumu un izdevumu posteņus, pielietojot mazākuma principa metodi, t.i. izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Konsolidācija

Pārskatā konsolidēti dati pa budžeta veidiem par valsts pamatbudžeta ieņēmumiem un izdevumiem, speciālā budžeta ieņēmumiem un izdevumiem, ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumiem un izdevumiem, un no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu pamatdarbības ieņēmumiem un izdevumiem.

Valsts konsolidētajā budžetā konsolidējot budžetus (pamatbudžetu, speciālo budžetu, ziedojumus un dāvinājumus, un no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu pamatbudžetu) izslēgtas šādas pozīcijas:

Ieņēmumi/izdevumi – 186 992 720 LVL vērtībā, t.sk.:

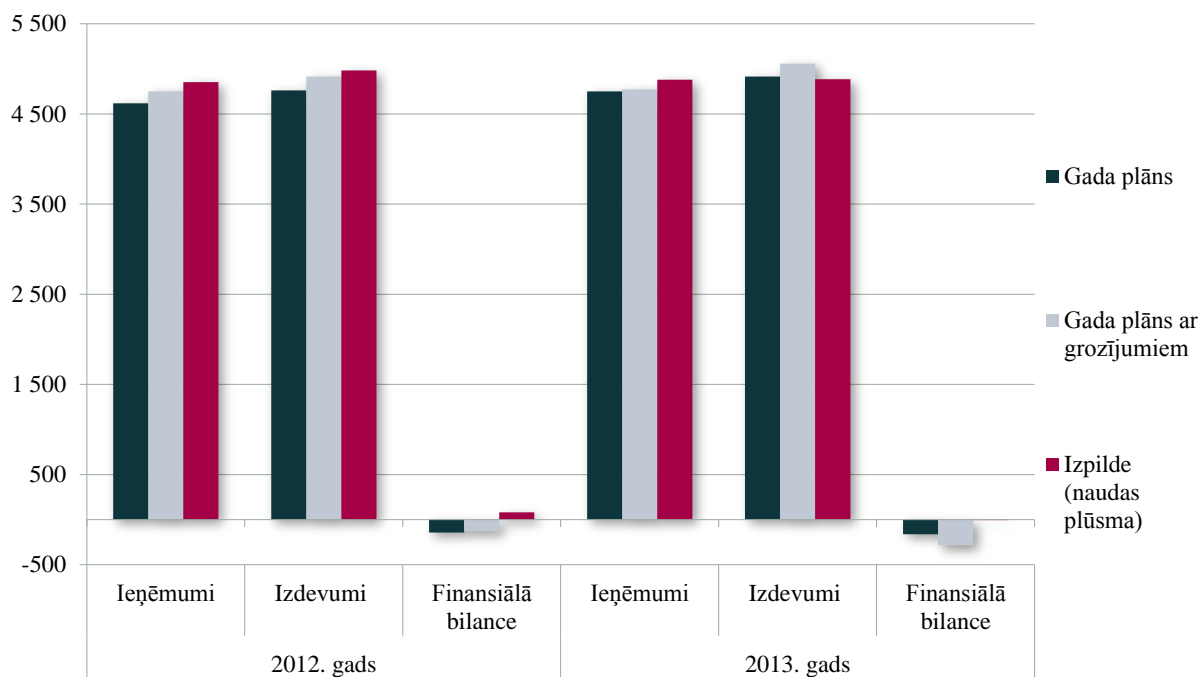
- Atalgojums (izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kods (turpmāk – izdevumu EKK) 1100, ieņēmumu kods 21.3.0.0.) – **20 450 LVL** vērtībā;
- Mācību, darba un dienesta komandējumi, dienesta, darba braucieni (izdevumu EKK 2100, daļēji ieņēmumu kodi 21.3.0.0. un 21.4.0.0.) – **929 LVL** vērtībā;
- Pakalpojumi (izdevumu EKK 2200, ieņēmumu kodi 21.3.0.0. un 21.4.0.0.) – **612 085 LVL** vērtībā;
- Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, kurus neuzskaita kodā EKK 5000 (izdevumu EKK 2300, ieņēmumu kods 21.4.0.0.) – **9 556 LVL** vērtībā;
- Budžeta iestāžu nodokļu maksājumi (izdevumu EKK 2500, ieņēmumu kods 21.4.0.0.) – **470 LVL** vērtībā;
- Procentu izdevumi (izdevumu EKK 4300, ieņēmumu kodi 8.4.0.0.; 22.6.0.0. un 21.1.0.0.) – **4 343 213 LVL** vērtībā;
- Subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem, izņemot lauksaimniecības ražošanu (izdevumu EKK 3200, ieņēmumu kods 12.3.0.0.) – **2 877 618 LVL** vērtībā;

- Pensijas un sociālie pabalsti naudā (izdevumu EKK 6200, ieņēmumu kods 21.3.0.0.) – **441 421 LVL** vērtībā;
- Valsts budžeta uzturēšanās izdevumu transferti (izdevumu EKK 7100, ieņēmumu kodi 18.2.0.0. un 18.3.0.0.) – **20 116 210 LVL** vērtībā;
- Valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti citiem budžetiem noteiktam mērķim (izdevumu EKK 7300, ieņēmumu kodi 17.1.1.0. un 18.3.0.00) – **110 095 382 LVL** vērtībā;
- Pārējie valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti citiem budžetiem (izdevumu EKK 7400, ieņēmumu kods 18.3.0.0.) – **14 489 395 LVL** vērtībā;
- No valsts budžeta daļēji finansētu atvasināto publisko personu un budžeta nefinansētu iestāžu uzturēšanas izdevumu transferti (izdevumu EKK 7800, ieņēmumu kodi 17.1.0.0.; 17.3.0.0. un 17.4.0.0.) – **5 799 620 LVL** vērtībā;
- Pamatlīdzekļi (izdevumu EKK 5200, ieņēmumu kods 21.3.0.0.) – 580 LVL vērtībā;
- Valsts budžeta transferti kapitālajiem izdevumiem citiem budžetiem noteiktam mērķim (izdevumu EKK 9500, ieņēmumu kods 18.1.0.0.) – **23 153 636 LVL** vērtībā;
- No valsts budžeta daļēji finansētu atvasināto publisko personu un budžeta nefinansētu iestāžu kapitālo izdevumu transferti (izdevumu EKK 9800, ieņēmumu kods 17.1.0.0.) – **5 032 155 LVL** vērtībā.

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 4 878,1 milj. latu vērtībā, kas ir par 73,8 milj. latu jeb 1,5 % vairāk nekā 2012. gadā. Kopējie ieņēmumi attiecībā pret saimnieciskā gada plānu ir 102,0 %. Valsts budžeta ieņēmumos 2013. gadā lielāko daļu – 3633,6 milj. latu veido nodokļu ieņēmumi, kas ir par 169,9 milj. latu jeb 4,9 % vairāk nekā 2012. gadā. Nenodokļu ieņēmumi 2013. gadā ir 341,9 milj. latu, kas ir par 31,0 milj. latu jeb 8,3 % mazāk nekā 2012. gadā. Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi ir 119,7 milj. latu, kas ir par 0,7 milj. latu jeb 0,6 % mazāk nekā 2012. gadā. Ārvalstu finanšu palīdzība ir 780,1 milj. latu, kas ir par 64,6 milj. latu jeb 7,7 % mazāk nekā 2012. gadā. Transferti ir 0,73 milj. latu, kas ir par 0,6 milj. latu jeb 530,9 % vairāk nekā 2012. gadā, saņemtie ziedojumi un dāvinājumi ir 2,1 milj. latu, kas ir par 0,4 milj. latu jeb 17,1 % mazāk nekā 2012. gadā.

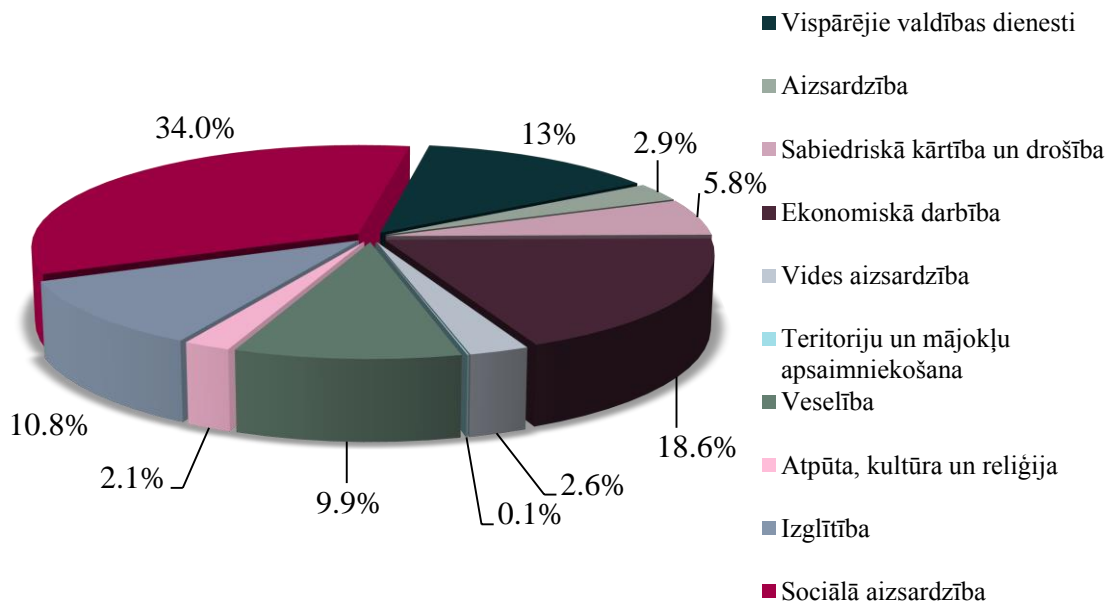
Valsts konsolidētā budžeta izdevumi 2013. gadā ir 4 883,9 milj. latu vērtībā, kas ir par 160,5 milj. latu jeb 3,4 % vairāk nekā 2012. gadā. Budžeta izpilde pret saimnieciskā gada plānu ir 97,0 %. Valsts konsolidētā budžeta uzturēšanas izdevumi ir 4 531,0 milj. latu, kas ir par 152,6 milj. latu jeb 3,5 % vairāk nekā 2012. gadā, kapitālie izdevumi ir 352,9 milj. latu, kas ir par 7,9 milj. latu jeb 2,3 % vairāk nekā 2012. gadā.

Valsts konsolidētā budžeta finansiālajā bilancē pārskata gadā bilances rezultāts ir deficīts 5,8 milj. latu vērtībā jeb 0.05 % apjomā no iekšzemes kopprodukta pēc naudas plūsmas principa, salīdzinoši 2012. gadā valsts konsolidētā budžeta finansiālā bilance bija ar pārpalikumu 80,9 milj. latu (skatīt 1. attēlu).

1. attēls. Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi, izdevumi un finansiālā bilance 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Lielākie budžeta izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām 2013. gadā saistīti ar sociālo aizsardzību, kas veido 1 662,4 milj. latu jeb 34,0 % no kopējiem valsts konsolidētajiem izdevumiem, ekonomiskai darbībai – 907,3 milj. latu jeb 18,6 % no kopējiem izdevumiem, vispārējiem valdības dienestiem – izlietoti 651,4 milj. latu jeb 13,0 % no kopējiem izdevumiem (skatīt 2. attēlu).

2. attēls. Valsts konsolidētā budžeta izdevumu īpatsvars pa funkcionālajām kategorijām 2013. gadā

Valsts pamatbudžeta izpilde 2013. gadā

Valsts pamatbudžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 3 401,4 milj. latu vērtībā, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir par 4,3 milj. latu jeb 0,1 % mazāk. Valsts pamatbudžeta izdevumi ir 3 351,9 milj. latu vērtībā, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir par 86,7 milj. latu jeb 2,7 % vairāk. Valsts pamatbudžeta finansiālais pārpalikums 2013. gadā ir 49,4 milj. latu, bet 2012. gadā bija finansiālais pārpalikums 140,4 milj. latu apmērā, finansiālā bilance salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir samazinājusies par 91,0 milj. latu.

2013. gadā valsts pamatbudžetā saņemti 101,4 % no Likumā plānotās gada ieņēmumu kopsummas, bet izdevumi izlietoti 95,7 % apmērā no gada izdevumu apjoma.

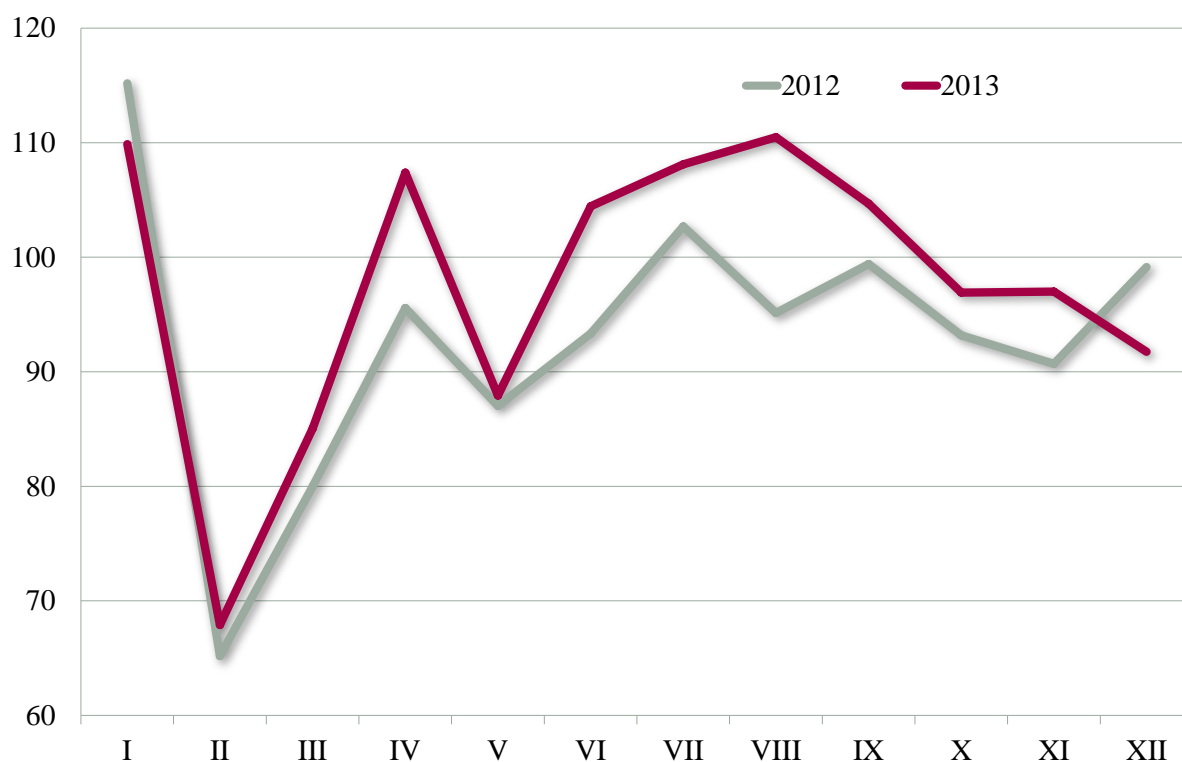
Valsts pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi konsolidēti **202 536 842 LVL** vērtībā, šādas budžeta izpildes pozīcijas:

- valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti no valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem uz valsts pamatbudžetu – (izdevumu EKK 7131, ieņēmumu kods 18.1.3.1.) – **2 293 870 LVL** vērtībā,
- valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti no valsts pamatbudžeta ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem uz valsts pamatbudžetu - (izdevumu izdevumu EKK 7132, ieņēmumu kods 18.1.3.2.) – **683 308 LVL** vērtībā,
- pārējie valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferti no valsts pamatbudžeta uz valsts pamatbudžetu - (izdevumu EKK 7139, ieņēmumu kods 18.1.3.9.) – **153 713 LVL** vērtībā,
- atmaksa valsts pamatbudžetā par valsts budžeta iestādes veiktajiem uzturēšanas izdevumiem Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajos projektos (pasākumos) (izdevumu EKK 7510, ieņēmumu kods 21.2.1.0. vai 21.7.2.0.) – **76 062 762 LVL** vērtībā,
- atmaksa valsts pamatbudžetā par valsts budžeta iestādes veiktajiem kapitālajiem izdevumiem Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajos projektos (pasākumos) kapitālajiem izdevumiem Eiropas Savienības fondu līdzfinansētajos projektos (izdevumu EKK 9610, ieņēmumu kods 21.2.1.0. vai 21.7.2.0.) – **123 330 050 LVL** vērtībā,
- valsts budžeta kapitālo izdevumu transferti no valsts pamatbudžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem uz valsts pamatbudžetu – (izdevumu EKK 9141, ieņēmumu kods 18.1.3.1.) – **13 139 LVL** vērtībā;

Finansēšana (kods F40010000 un F40020000) konsolidēta **1 122 896 LVL** vērtībā par Izglītības un zinātnes ministrijas aizdevumu studiju un studējošo kreditēšanai.

Valsts pamatbudžeta ieņēmumos 2013. gadā lielāko daļu veido *nodokļu ieņēmumi* - 2 241,4 milj. latu jeb 65,9 % no kopējās ieņēmumu summas.

Lielākie nodokļu ieņēmumi pamatbudžetā ir no pievienotās vērtības nodokļa, kas veido 1 171,4 milj. latu, kura gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 104,0 %. Salīdzinājumā ar 2012. gadu, pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi ir palielinājušies par 54,8 milj. latu jeb 4,9 % (skatīt 3. attēlu).

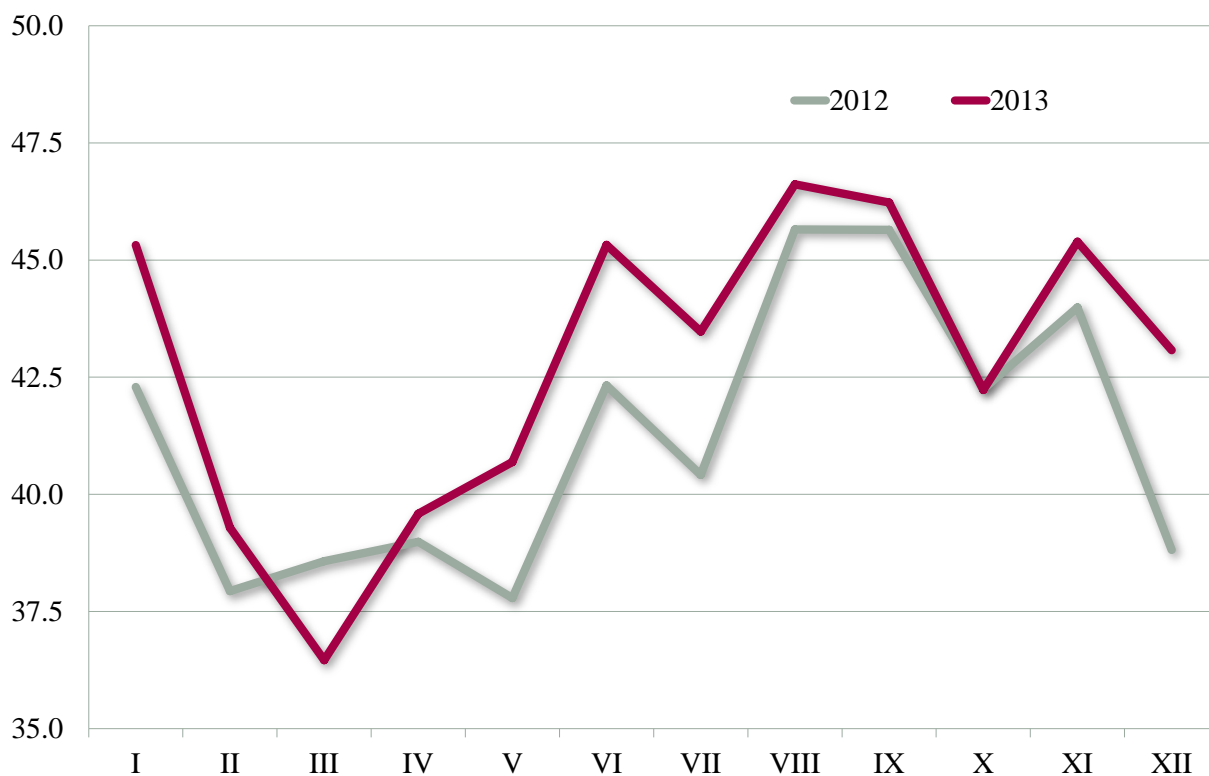
3. attēls. Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Pievienotā vērtības nodokļa ieņēmumu palielinājumu pārskata gadā ietekmēja:

- pakāpeniska attīstības palielināšanās dažādās tautsaimniecības nozarēs;
- privātā patēriņa pieaugums;
- ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumi.

Nodokļa ieņēmumu izpildi būtiski ietekmē nodokļa atmaksas. 2013. gadā pievienotās vērtības nodoklis atmaksāts 698,93 milj. latu apmērā, kas ir par 24,7 milj. latu jeb 3,7 % vairāk nekā 2012. gadā, kas skaidrojams ar deklarēto atmaksājamo summu pieaugumu, kā arī ar izveidoto pārmaksu atmaksu sistēmu, kas tika ieviesta 2010. gada 1. jūlijā reizē ar mainīto pārmaksu atmaksas kārtību un kura ļauj operatīvi izvērtēt pārmaksu pamatotību.

Akcīzes nodokļa kopējie ieņēmumi 2013. gadā ir 513,7 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, palielinājušies par 19,1 milj. latu jeb 3,9 % (skatīt 4. attēlu). Savukārt gada plāna izpilde ir 101,3 %. 2013. gadā akcīzes nodokļa likmes naftas produktiem netika mainītas. Akcīzes nodokļa ieņēmumu palielinājumu galvenokārt ietekmēja naftas produktu un alkoholisko dzērienu kopējā patēriņa apjoma palielināšanās un kafijas kopējais realizācijas apjoma palielinājums. Nodokļa ieņēmumi par dīzeļdegvielu, ieskaitot to, kurai pievienota biodīzeļdegviela un dīzeļdegviela, kuru izmanto par kurināmo, palielinājušies par 8 %. Savukārt nodokļa ieņēmumi par sašķidrināto naftas gāzi, kuru izmanto kā degvielu, jeb autogāzi, palielinājušies par 31 %.

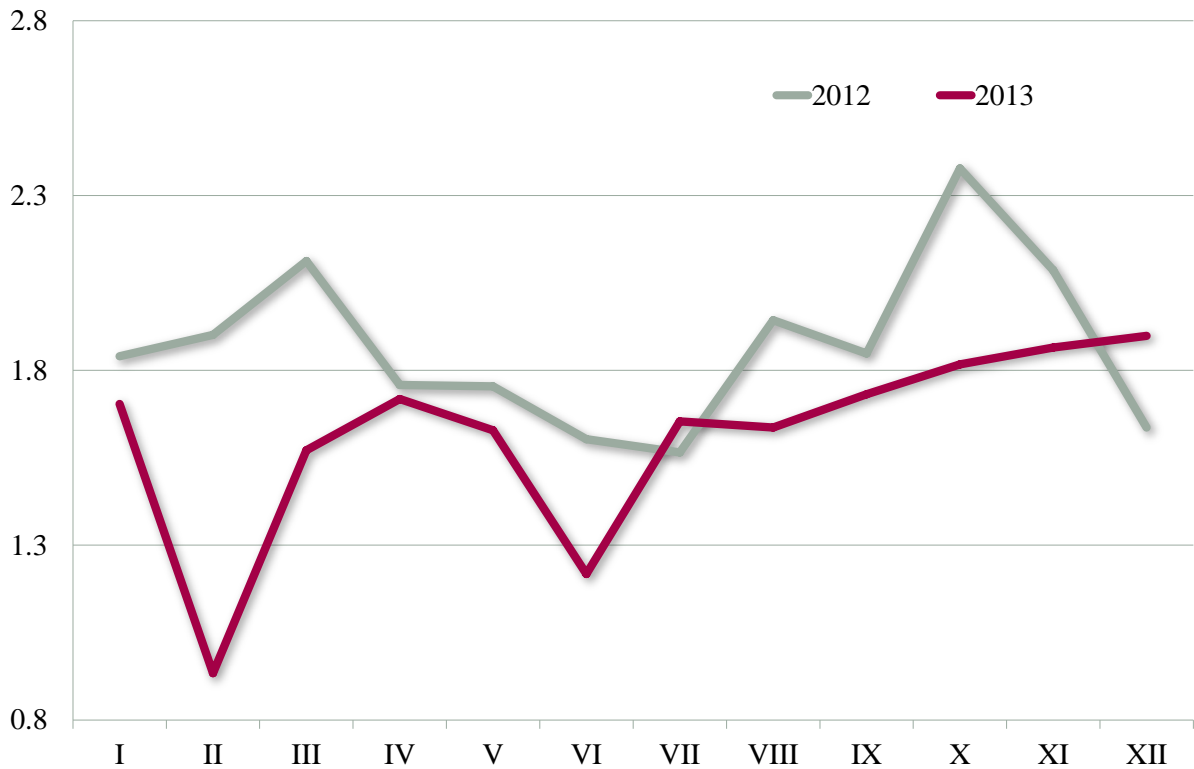

4. attēls. Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Akcīzes nodokļa palielinājumu alkoholiskajiem dzērieniem, alum un tabakai ietekmē kopējais patēriņam nodoto legālo alkoholisko dzērienu apjomu palielinājums, salīdzinot ar 2012. gadu. Kopējam patēriņam Latvijā nodoto alkoholisko dzērienu struktūrā vislielāko īpatsvaru veido alus (74 %), taču salīdzinoši zemās akcīzes likmes dēļ kopējos akcīzes nodokļa ieņēmumos par alkoholiskajiem dzērieniem, tas veido tikai aptuveni 11 %. Degvīna un pārējo ar absolūtā spirta saturu virs 15 tilpumprocentiem īpatsvars kopējā alkohola patēriņa struktūrā veido 15 %, savukārt akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā šai grupai ir dominējošā loma – 78 %, ko ietekmē augstākas nodokļu likmes. Akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugumu tabakas izstrādājumiem skaidrojams ar patēriņam nodoto legālo cigarešu daudzuma pieaugumu par 2 %.

Muitas nodokļa ieņēmumi 2013. gadā ir 19,4 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, samazinājušies par 3,1 milj. latu jeb 13,6 % (skatīt 5. attēlu). Gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 81,4 %.

2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, preču imports no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, samazinājies par 8,1 procentu.

5. attēls. Muitas nodokļa ieņēmumi 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa ieņēmumi 2013. gadā ir 50,6 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, palielinājās par 3,0 milj. latu jeb 6,3 %. Gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 103,6 %. 2013. gadā šī nodokļa ieņēmumu pieaugumu nodrošināja reģistrēto transportlīdzekļu, par kuriem maksājams nodoklis, skaita pieaugums. Pieaugumu ietekmēja arī veiktie grozījumi likumā „Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums”, kurā tika mainīta nodokļa maksāšanas kārtība un papildināts uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksātāju loks un precizēts nodokļa objekts.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi valsts pamatbudžetā 2013. gadā ir 186,9 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 12,5. milj. latu jeb par 7,1 % vairāk. Iedzīvotāju ienākumu nodokļa gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 107.1 %.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumus 2013. gadā galvenokārt ietekmēja tautsaimniecībā nodarbināto skaits, darba samaksa, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma un atvieglojumu apmērs, minimālā darba alga un īstenotie ēnu ekonomikas apkaršanas pasākumi.

2013. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" (turpmāk IIN likums), kur par 1 procentpunktu samazināja iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi, un tā ir 24 procenti. No 2013. gada 1. jūlija nodokļa atvieglojuma apmērs par apgādībā esošām personām iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai tika paaugstināts līdz 80 latiem mēnesī, lai rastu finansiālo atbalstu ģimenēm ar bērniem. IIN likumā ar grozījumiem pieņemtas nodokļu pretizvairšanās normas, kas paredzētas tāda ienākuma aplikšanai ar nodokli, kas iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājam pienākas no tā līdzdalības zemu nodokļu un beznodokļu valstu vai teritoriju sabiedrībās, trustos vai citos juridiskos veidojumos (ārvalstu sabiedrībās).

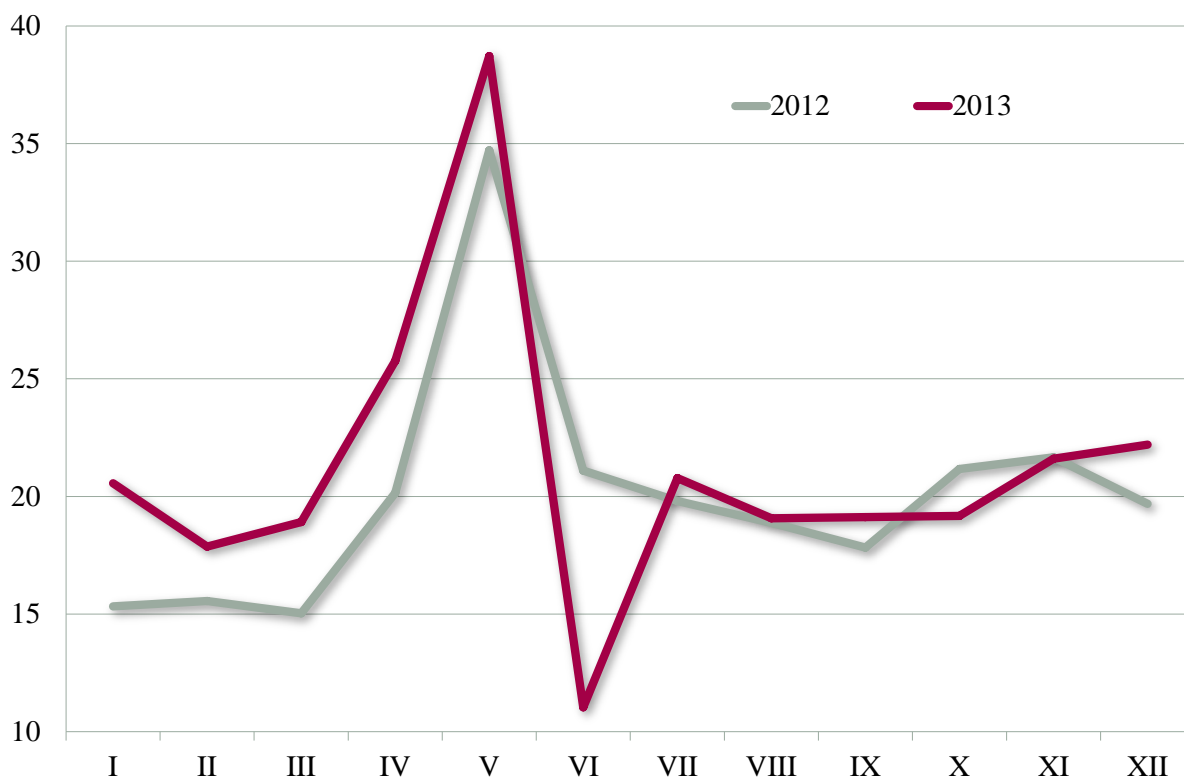
Līdz ar ekonomiskās situācijas uzlabošanos un augot darbaspēka pieprasījumam, palielinās arī vidējais atalgojums tautsaimniecībā un mēneša vidējā bruto darba samaksa – 503.20 lati, kas ir par 4,6 % lielāka nekā 2012. gadā. Atalgojums palielinājies gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā strādājošiem, attiecīgi par 5,3 % un 5 %. Visaugstākais atalgojums 2013. gadā ir finanšu sektora, transporta un informācijas tehnoloģiju nozarēs.

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras informāciju, reģistrētā bezdarba līmenis 2013. gadā, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, samazinājies par 2,2 procentpunktiem. Tomēr uzņēmumos vēl joprojām trūkst kvalificētu darbinieku.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) ieņēmumi valsts pamatbudžetā 2013. gadā ir 254,8 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, palielinājušies par 10,9 milj. latu jeb par 4,5 % (skatīt 6. attēlu). UIN gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 95,4 %.

UIN ieņēmumu pieaugums ir skaidrojams ar uzņēmumu apliekamā ienākuma pieaugumu, kā rezultātā būtiski pieaugušas uzņēmumu ienākuma nodokļa iemaksas un atmaksu samazinājums, kas liecina par labākiem uzņēmumu finanšu rezultātiem nekā iepriekšējā gadā.

UIN ieņēmuma pieaugumu ietekmēja Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu administrēšanas kapacitātes uzlabošana, lai nodrošinātu prioritāro pasākumu radikālu rīcību ēnu ekonomikas apkaršanai nodokļu administrēšanas un muitas lietu jomā.

6. attēls. Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Dabas resursu nodokļa ieņēmumi valsts pamatbudžetā 2013. gadā ir 6,6 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, palielinājušies par 0,5 milj. latu jeb 8,1 %. Dabas resursu nodokļa gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 91,8 %.

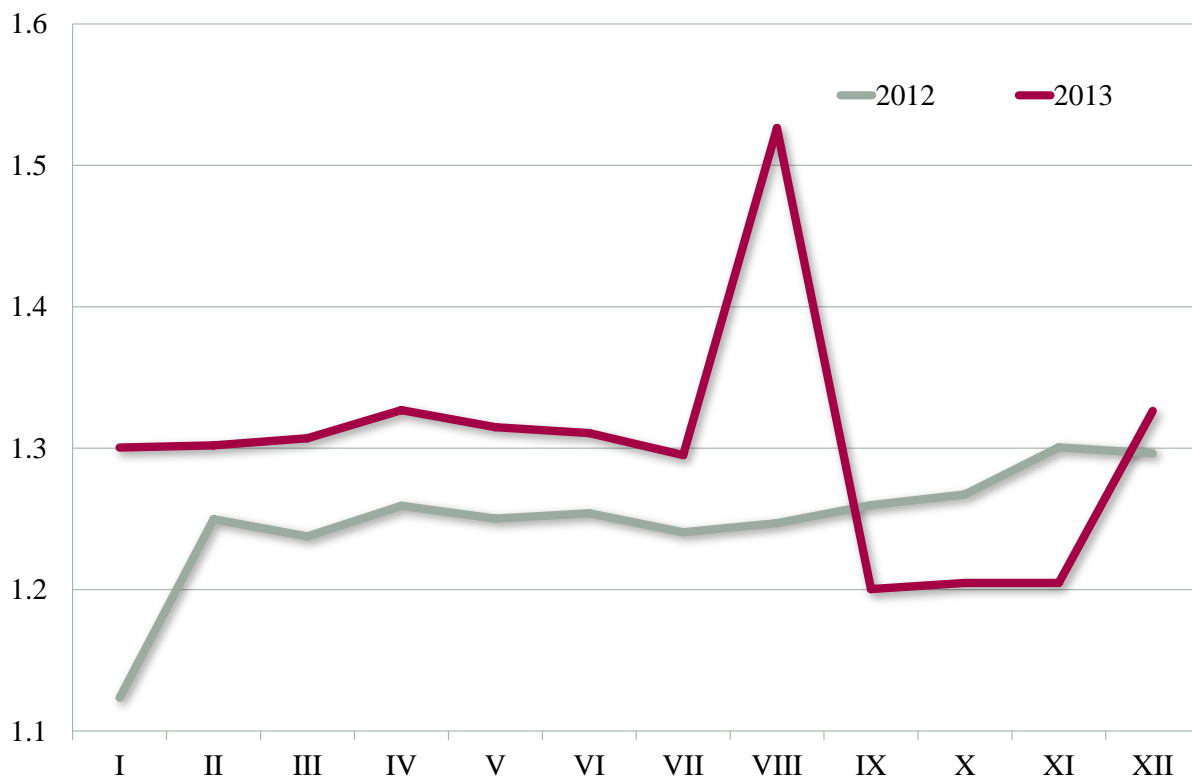
Dabas resursu nodokļa maksājumi ir tieši saistīti ar Latvijas uzņēmumu ekonomiskajām aktivitātēm un to izraisītajām vides noslodzēm. Līdz ar to nodokļa ieņēmumi gan palielinās,

palielinoties kopējai ekonomiskai aktivitātei, gan arī samazinās, veicot vides aizsardzības pasākumus.

Dabas resursu nodokļa ieņēmumu pieaugums galvenokārt saistīts ar kopējās ekonomiskās aktivitātes palielināšanos un atsevišķu nodokļa likmju paaugstināšanos 2013. gadā, ņemot vērā veiktos grozījumus „Dabas resursu nodokļa likumā”.

Izložu un azartspēļu nodokli maksā uzņēmumi, kas likumā „Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli” noteiktajā kārtībā saņēmuši speciālu atļauju izložu un azartspēļu organizēšanai un uzturēšanai.

Izložu nodokļa ieņēmumi 2013. gadā ir 1,3 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir palielinājies par 0,3 milj. latu jeb 32,8 %, bet azartspēļu nodokļa ieņēmumi ir 14,4 milj. latu, kas salīdzinot ar 2012. gadu ir palielinājušies par 0,4 milj. latu jeb 2,9 %. Izložu nodokļa gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 150,7 %, bet azartspēļu nodokļa gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 99,9 % (skatīt 7.attēlu).

7. attēls. Izložu un azartspēļu nodokļa ieņēmumi 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

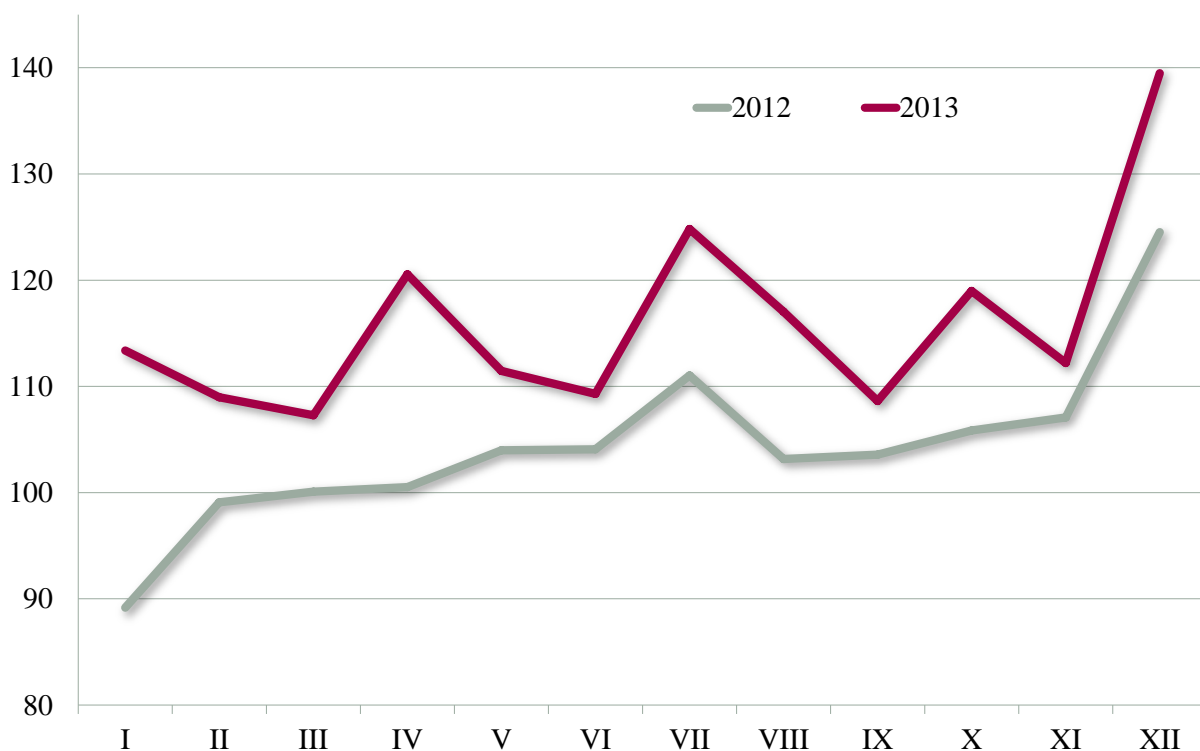
Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (turpmāk – sociālās apdrošināšanas iemaksas) ir lielākais nodoklis valsts speciālajā budžetā un lielākais tiešais nodoklis.

2013. gadā sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi ir 1 392,1 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 68,1 milj. latu jeb 5,1 % vairāk (skatīt 8. attēlu). Sociālo apdrošināšanas iemaksu gada plāna izpilde saskaņā ar Likumu ir 103.6 %.

Sociālās apdrošināšanas iemaksu pieaugumu galvenokārt noteica nodarbinātības un darba samaksas pieaugums. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta datiem, 2013. gadā darba ņēmēju, par kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, skaits pieaudzis par 1,5 % salīdzinājumā ar 2012. gadu. Pārskata gadā ir pieaudzis to darba ņēmēju īpatsvars, kuru ienākumi ir virs 500 latiem.

Sociālās apdrošināšanas iemaksu pieaugumu ietekmēja izmaiņas normatīvajos aktos, kur valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likmes atsevišķiem sociālās apdrošināšanas veidiem pieauga, citiem – samazinājās. Pārskata gadā, tāpat kā 2012. gadā, obligātās sociālās iemaksas darba ņēmējiem, kuri apdrošināti visiem sociālā apdrošināšanas veidiem, ir 35,09 % apmērā no darba ienākumiem, no kuriem 24,09 % maksā darba devējs un 11 % – darba ņēmējs. Savukārt darba ņēmējiem, kuri ir sasnieguši pensijas vecumu vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), 2013. gadā obligāto iemaksu likme ir – 30,13 procenti. No tās darba devējs maksā 20,68 %, bet darba ņēmējs – 9,45 procentus. Paredzētās izmaiņas neietekmēja sociālās apdrošināšanas pakalpojuma – pabalsta vai pensijas – apmēru, jo tas ir atkarīgs no cilvēka apdrošināšanas iemaksu algas.

Pēc Labklājības ministrijas apkopotās informācijas, faktiski veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām ir 99,6 % no darba devēju norādītās iemaksu summas. No tām par 88,9 % jeb 291,5 tūkstošiem darbinieku iemaksas veiktas pilnā apmērā, savukārt par 9,6 % jeb 31,5 tūkstošiem darbinieku iemaksas nav veiktas pilnā apmērā. Par 1,1 % jeb 3,7 tūkstošiem darbinieku veiktās iemaksas bijušas nulle, jo darbinieks minētajā periodā, iespējams, bijis bezalgas atvaļinājumā. Par 0,4 % jeb 1,3 tūkstošiem darbinieku iemaksas nav veiktas vispār.

8. attēls. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

2013. gadā nenodokļu ieņēmumi valsts pamatbudžetā ir 330,1 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 35,2 milj. latu jeb 9,6 % mazāk. 2013. gadā valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumi saskaņā ar Likumu ir 282,7 milj. latu apmērā.

Lielāko daļu no nenodokļu ieņēmumiem valsts pamatbudžetā veido ieņēmumi no dividendēm, no valsts nodevām par valsts sniegto nodrošinājumu un juridiskajiem un citiem pakalpojumiem, no speciāliem mērķiem paredzētajām valsts nodevām, kā arī procentu ieņēmumiem.

Lielākos valsts pamatbudžeta nenodokļu ieņēmumus 2013. gadā veidoja:

- ieņēmumi no dividendēm (maksājumiem par valsts kapitāla izmantošanu) ir 117,3 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir par 11,0 milj. latu jeb 8,6 % mazāk, jo, pamatojoties uz sniegto informāciju par 2012. gada pārskata gada peļņas rādītājiem, tā ir samazinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Lielākos maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu veica VAS „Latvijas valsts meži”, AS „Latvenergo” un Latvijas Banka;
- ieņēmumi no valsts nodevām par valsts sniegto nodrošinājumu un juridiskajiem, un citiem pakalpojumiem ir 68,0 milj. latu. Būtiskākos ieņēmumus veidoja ieņēmumi no nodevas par īpašuma tiesību un ķīlas tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā, nodevas par pasu un personas apliecību izsniegšanu;
- procentu ieņēmumi par depozītiem un kontu atlikumiem ir 19,9 milj. latu;
- naudas sodi un sankcijas ir 14,2 milj. latu. Būtiskākos ieņēmumus veido ieņēmumi no iemaksājamiem naudas sodiem, ko uzliek Valsts policija par pārkāpumiem ceļu satiksmē.

2013. gadā valsts pamatbudžetā budžeta iestāžu ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem ir 55,1 milj. latu, kas ir par 3,6 milj. latu jeb 6,1 % mazāk nekā 2012. gadā.

2013. gadā ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības valsts pamatbudžetā ir 770,9 milj. latu, kas ir par 69,0 milj. latu jeb 8,2 % mazāk nekā 2012. gadā. 2013. gadā ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības valsts pamatbudžetā saskaņā ar Likumu sasniedza 94,8 %. Ieņēmumu samazinājums skaidrojams ar to, ka ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi valsts pamatbudžetā ir atkarīgi no ES fondu finansēto projektu īstenošanas cikliem, kā arī no attiecināmo izdevumu atmaksas termiņiem saskaņā ar Eiropas Komisijai iesniegtajiem Eiropas Savienības fondu līdzekļu atmaksas pieprasījumiem.

Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu valsts budžeta maksājumu kopējais nodokļu parāds uz 2013. gada 31. decembri ir 995,42 milj. latu un gada laikā nokavēto nodokļu maksājumu parādu kopsumma samazinājusies par 28,23 milj. latu jeb 2,76 %.

No kopējās parādu summas budžeta maksājumu pamatparāds ir 741,06 milj. latu jeb 74,45 %, savukārt nokavējuma nauda – 254,36 milj. latu jeb 25,55 %. Kopš gada sākuma pamatparāds ir samazinājies par 51,45 milj. latu jeb 6,49 %, savukārt nokavējuma nauda palielinājusies par 23,22 milj. latu jeb 10,05 % (skatīt 1. tabulu).

1. tabula. Kopsavilkums par valsts budžeta maksājumu nodokļa parādiem 2013. gada 31. decembrī (tūkstošos latu)

Maksājuma nosaukums	Parādu summa kopā	t.sk.	
		Pamatparāds	Nokavējuma nauda
1	2	3	4
Uzņēmumu ienākuma nodoklis (aktuālais parāds)	47 037.84	33 620.15	13 417.69
Uzņēmumu ienākuma nodokļa apturētie (pēc 29. p.)	21 331.75	17 574.15	3 757.60
Uzņēmumu ienākuma nodokļa termiņa pagarinājumi, t.sk.:	3 367.48	2 984.22	383.26
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	269.90	269.90	0.00

Maksājuma nosaukums	Parādu summa kopā	t.sk.	
		Pamatparāds	Nokavējuma nauda
1	2	3	4
rezervēts NAP dzēšanai	239.05	0.00	239.05
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	2 858.53	2 714.32	144.21
Kopā:	71 737.07	54 178.53	17 558.54
Peļņas nodokļa parādi (aktuālais parāds)	86.73	36.55	50.18
Peļņas nodokļa parāda apturētie (pēc 29. p.)	2 968.10	2 220.65	747.45
Kopā:	3 054.84	2 257.21	797.63
Pievienotās vērtības nodoklis (aktuālais parāds)	347 490.42	256 056.23	91 434.19
Pievienotās vērtības nodokļa apturētie (pēc 29. p.)	169 151.17	136 044.42	33 106.75
Pievienotās vērtības nodokļa termiņa pagarinājumi, t.sk:	27 783.48	25 419.92	2 363.56
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	2 424.97	2 424.97	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	1 617.90	0.00	1 617.90
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	23 635.20	22 932.35	702.84
Kopā:	544 425.07	417 520.57	126 904.50
Apgrozījuma nodokļa parādi (aktuālais parāds)	127.61	48.41	79.20
Apgrozījuma nodokļa parāda apturētie (pēc 29. p.)	1 501.82	836.10	665.72
Kopā:	1 629.43	884.51	744.92
Akcīzes nodoklis (aktuālais parāds)	8 441.73	7 093.61	1 348.12
Akcīzes nodokļa apturētie (pēc 29. p.)	9 867.38	7 786.62	2 080.77
Akcīzes nodokļa termiņa pagarinājumi, t.sk:	1 563.52	1 509.18	54.34
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	18.08	18.08	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	16.44	0.00	16.44
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	1 500.06	1 469.82	30.24
Kopā:	19 872.63	16 389.41	3 483.23
Elektroenerģijas nodoklis (aktuālais parāds)	1.39	1.39	0
Kopā:	1.39	1.39	0
Dabas resursu nodoklis (aktuālais parāds)	506.37	337.57	168.80
Dabas resursu nodokļa apturētie (pēc 29. p.)	362.78	271.02	91.76
Dabas resursu nodokļa termiņa pagarinājumi, t.sk:	141.93	132.27	9.66
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	8.57	8.57	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	7.64	0.00	7.64
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	125.72	123.71	2.02
Kopā:	1 011.08	740.86	270.22
Muitas nodoklis (aktuālais parāds)	1 529.64	975.01	554.63
Muitas nodokļa apturētie (pēc 29.p.)	201.20	162.63	38.57
Muitas nodokļa termiņa pagarinājumi	237.95	149.49	88.46
Kopā:	1 968.79	1 287.13	681.66
Mikrouzņēmuma nodoklis (aktuālais parāds)	3 235.95	2 760.69	475.26
Mikrouzņēmuma nodokļa apturētie (pēc 29. p.)	1 219.29	1 054.73	164.56

Maksājuma nosaukums	Parādu summa kopā	t.sk.	
		Pamatparāds	Nokavējuma nauda
1	2	3	4
Mikrouzņēmuma nodokļa termiņa pagarinājumi, t.sk.:	139.02	136.57	2.45
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	139.02	136.57	2.45
Kopā:	4 594.25	3 951.99	642.26
Ieņēmumi no dividendēm (ieņēmumi no kapitāla izmantošanas) (aktuālais parāds)	0	0	0
Ieņēmumi no dividendēm apturētie (pēc 29. p.)	26.53	25.11	1.42
Kopā:	26.53	25.11	1.42
Parādu summa valsts pamatbudžetam (aktuālais parāds) (1210+1220+5110+5120+5200+5420+5440+5530+6000+8300)	408 457.68	300 929.61	107 528.07
bez tam apturētie (pēc 29. p.) (1210a+1220a+5110a+5120a+5200a+5420a+5440a+5530a+6000a+8300a)	206 630.02	165 975.44	40 654.60
bez tam termiņa pagarinājumi kopā (1210t+1220t+5110t+5120t+5200t+5420t+5440t+5530t+6000t+8300t)	33 233.37	30 331.65	2 901.72
t.sk. piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	2 721.52	2 721.52	0.00
t.sk. rezervēts NAP dzēšanai	1 881.02	0.00	1 881.02
t.sk. piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	28 258.53	27 376.77	881.76
Parādu summa kopā valsts pamatbudžetam (38+38t+38a)	648 321.07	497 236.70	151 084.39
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (aktuālais parāds)	79 478.34	57 619.18	21 859.16
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas apturētie (pēc 29. p.)	34 999.24	29 021.64	5 977.60
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas termiņa pagarinājumi, t.sk.:	9 618.58	8 757.65	860.94
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	1 289.56	1 289.56	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	747.53	0.26	747.27
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	7 581.50	7 467.83	113.66
Kopā:	124 096.16	95 398.47	28 697.70
Sociālā nodokļa parādi (aktuālais parāds)	805.17	359.58	445.60
Sociālā nodokļa parāda apturētie (pēc 29. p.)	1 967.92	1 002.14	965.78
Sociālā nodokļa parāda termiņa pagarinājumi, t.sk.:	12.40	4.89	7.51
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	4.89	4.89	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	7.51	0.00	7.51
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	0.00	0.00	0.00
Kopā	2 785.49	1 366.61	1 418.88
Sociālās apdrošināšanas iemaksas (aktuālais parāds) (2200 + 2300)	80 283.51	57 978.76	22 304.75
Sociālās apdrošināšanas iemaksām apturētie (pēc 29. p.)	36 967.16	30 023.78	6 943.38
Sociālās apdrošināšanas iemaksas termiņa pagarinājumi, t.sk.:	9 630.99	8 762.54	868.45
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	1 294.45	1 294.45	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	755.04	0.26	754.78

Maksājuma nosaukums	Parādu summa kopā	t.sk.	
		Pamatparāds	Nokavējuma nauda
1	2	3	4
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	7 581.50	7 467.83	113.66
Kopā:	126 881.66	96 765.08	30 116.58
Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa (aktuālais parāds)	158 469.76	100 833.09	57 636.67
Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa apturētie (pēc 29. p.)	52 531.32	39 406.36	13 124.96
Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa termiņa pagarinājumi, t.sk.:	8 079.59	6 234.13	1 845.46
piešķirtie NAP termiņu pagarinājumi	2 111.37	2 111.37	0.00
rezervēts NAP dzēšanai	2 230.02	507.46	1 722.56
piešķirtie termiņu pagarinājumi (pēc 24. panta)	3 738.20	3 615.30	122.90
Kopā:	219 080.66	146 473.58	72 607.09
Īpašuma nodokļa parādi (aktuālais parāds)	598.34	185.70	412.64
Īpašuma nodokļa parādi apturētie (pēc 29. p.)	536.15	400.25	135.90
Kopā:	1 134.48	585.95	548.54
Kopā pašvaldību budžetam:	220 215.15	147 059.52	73 155.63
Kopā valsts budžetam	995 417.88	741 061.30	254 356.59

Kopumā lielāko nodokļu maksātāju saistības, kuru parādi pret valsti pārsniedz 1 milj. valūtas vienību uz 2013. gada 31. decembri, ir 83,4 milj. latu jeb 11,4 % no kopējās parādu summas (skatīt 2. tabula).

2. tabula. Informācija par 100 lielākajiem budžeta maksājumu nodokļa parādniekiem 2013. gada 31. decembrī (tūkstošos latu)

Nr. p.k.	Nodokļu maksātāja nosaukums	Aktuālo parādu kopsummas	Nr. p.k.	Nodokļu maksātāja nosaukums	Aktuālo parādu kopsummas
1	2	3	1	2	3
1	JAKOVĻEVŠ JEVGEŅIJS	13 058.38	23	RIALS SIA	1 310.82
2	MITROFANOVS VADIMS	5 229.07	24	DIGNUM SIA	1 309.99
3	AVT NAFTA SIA	4 734.20	25	STEALMET SIA	1 306.42
4	CHEMI BALTIC SIA	4 312.56	26	SKANSTES VIDEO SIA	1 291.24
5	MINGAZETDINOVŠ ĒRIKS	2 541.03	27	DF AUTO SIA	1 259.43
6	DANENGIRŠS ANDREJS	2 401.16	28	AN & RI SIA	1 231.96
7	COBOLD SIA	2 344.85	29	BEIBEŽI SIA	1 193.13
8	KONTI SIA	2 307.93	30	KOPITOVŠ ANDREJS	1 169.84
9	EAST-WEST TRANSIT SIA	2 266.27	31	OUREA EST OU PASTĀVĪGĀ PĀRSTĀVNICĪBA	1 162.76
10	KRŪZE AGRIS	1 990.84	32	VINICHENKO ALEXEY	1 159.74
11	LEIMANIS ĢIRTS	1 898.90	33	ROZIŅA SANDA	1 157.09
12	NEW WAY FORWARD SIA	1 586.19	34	BALTEX EXPORT IMPORT SIA	1 148.25
13	HURRICANE TRANS SIA	1 567.99	35	BORŠČS RUSLANS	1 145.22
14	OKSI KO SIA	1 547.59	36	SVINAREVŠ VLADISLAVS	1 126.40
15	H9L SIA	1 497.88	37	EKO ENERGO CELTNIĒKS SIA	1 102.40
16	O.R.POINTS SIA	1 473.05	38	JSM GROUP SIA	1 090.16
17	RENE PLUSS SIA	1 452.37	39	NORMETS AB SIA	1 077.41
18	PREMJERA VIDEO SIA	1 406.55	40	BEIKMANIS ARMANDS	1 070.19

Nr. p.k.	Nodokļu maksātāja nosaukums	Aktuālo parādu kopsummas	Nr. p.k.	Nodokļu maksātāja nosaukums	Aktuālo parādu kopsummas
1	2	3	1	2	3
19	MŪRNIKS ARTŪRS	1 387.47	41	FASHION RETAIL SIA	1 055.03
20	SKUBRIJEVS DENISS	1 354.18	42	PILSĒTMĀJU INSTITŪTS URBAN ART SIA	1 023.49
21	ARENTS GUNTARS	1 332.01	43	GEARO SIA	1 019.20
22	EURO TRADE WORLD SIA	1 324.49		Kopā:	83 425.13

Likvidēto nodokļu maksātāju kopējā nodokļu parādu summa uz 2013. gada 31. decembri ir 9,6 milj. latu, kas ir par 78,3 % jeb 34,5 milj. latu mazāk nekā uz 2012. gada 31. decembri.

Valsts ieņēmumu dienests nodokļu parādus, kā arī ar tiem saistītās nokavējuma naudas un soda naudas nodokļu maksātājiem dzēs saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 25. pantu.

2013. gada 31. decembrī valsts pamatbudžetā maksājumu kopējā nodokļu parāda summa ir 995,4 milj. latu, kas ir par 28,2 milj. latu jeb 2,8 % mazāk nekā 2012. gada 31. decembrī, tai skaitā reāli piedzenamie aktuālie nodokļu parādi ir 158,9 milj. latu, kas ir par 68,6 milj. latu jeb 30,1 % mazāk nekā iepriekšējā pārskata periodā. Pamatbudžetā lielāko nodokļu parāda summa veido pievienotās vērtības nodoklis, kas 2013. gada 31. decembri ir 544,4 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, samazinājies par 29,6 milj. latu jeb 5,2 %. Savukārt šī nodokļa reāli piedzenamie aktuālie nodokļa parādi ir 73,5 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, ir samazinājušies par 35,6 milj. latu jeb 32,6 %.

Otru lielāko nodokļu parāda summu veido iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kas uz 2013. gada 31. decembri ir 219,1 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pieaudzis par 10,4 milj. latu jeb 4,9 %, tai skaitā reāli piedzenamie aktuālie parādi ir 34,2 milj. latu kas ir par 0,8 milj. latu jeb 19,7 % mazāk nekā iepriekšējā pārskata periodā.

No kopējās nodokļu parādu struktūras valsts sociālajām apdrošināšanas obligātajām iemaksām parāda summa ir 124,1 milj. latu, kas ir par 8,2 milj. latu jeb 6,2 % mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, tai skaitā reāli piedzenamie aktuālie nodokļa parādi ir 32,5 milj. latu, kas ir par 1,6 milj. latu jeb 32,5 % mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (skatīt 3. tabula).

3. tabula. Valsts budžeta maksājumu kopējie nodokļu parādi, t. sk. reāli piedzenamie nodokļu parādi, pa maksājumu veidiem 2013. gada 31. decembrī salīdzinājumā ar 2013. gada 1. janvāri (tūkstošos latu)

Nodokļu veids	Uz 31.12.2013.		Uz 31.12.2012.		Izmaiņas 2013. gada laikā			
	kopējā parāda summa	t.sk. piedzenamie aktuālie parādi un termiņu pagarinājumi	kopējā parāda summa	t.sk. piedzenamie aktuālie parādi un termiņu pagarinājumi	kopējā parāda summa		t.sk. reāli piedzenamie aktuālie parādi un termiņu pagarinājumi	
		Summa		%	Summa	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	71 737.07	10 281.03	66 806.26	12 962.50	4 930.81	7.38	-2 681.46	-20.69
Mikrouzņēmumu nodoklis	4 594.25	1 492.11	1 898.77	1 160.73	2 695.48	141.96	331.38	28.55
Peļņas nodokļa parādi	3 054.84	0.51	3 680.23	8.13	-625.39	-16.99	-7.62	-93.68

Pievienotās vērtības nodoklis	544 425.07	73 451.59	574 072.98	109 036.37	-29 647.91	-5.16	-35 584.79	-32.64
Apgrozījuma nodokļa parādi	1 629.43	0.94	2 653.79	15.54	-1 024.36	-38.60	-14.60	-93.93
Akcīzes nodoklis	19 872.63	5 158.68	25 427.77	10 363.10	-5 555.14	-21.85	-5 204.42	-50.22
Elektroenerģijas nodoklis	1.39	1.39	0.19	0.19	1.20	631.58	1.20	636.78
Dabas resursu nodoklis	1 011.08	289.57	1 002.94	385.32	8.14	0.81	-95.75	-24.85
Muitas nodoklis	1 968.79	361.15	1 922.78	1 630.13	46.01	2.39	-1 268.98	-77.85
Ieņēmumi no dividendēm (ieņēmumi no valsts kapitāla izmantošanas)	26.53	0.00	30.08	0.15	-3.55	-11.80	-0.15	-100.00
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	219 080.66	34 178.00	208 714.17	42 599.94	10 366.49	4.97	-8 421.94	-19.77
Īpašuma nodoklis	1 134.48	557.70	1 193.59	577.21	-59.11	-4.95	-19.50	-3.38
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	124 096.16	32 517.57	132 285.55	48 200.10	-8 189.39	-6.19	-15 682.53	-32.54
Sociālais nodoklis	2 785.49	674.16	3 956.85	686.76	-1 171.36	-29.60	-12.59	-1.83
Pavisam kopā	995 417.88	158 964.43	1 023 645.95	227 626.18	-28 228.07	-2.76	-68 661.76	-30.16

Nodokļu pārmaksu summa uz 2013. gada beigām ir 234,81 milj. latu, kas ir par 0,01 milj. latu jeb 0,04 % vairāk nekā 2013. gada sākumā. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju noilgušo pārmaksu summa 2013.gada beigās ir 2 761,74 tūkst. latu. Juridisko un fizisko personu, kurām līdz 2013.gada beigām ir pabeigts maksātnespējas process, mirušo fizisko personu un likvidēto juridisko personu pārmaksas 2013.gada beigās ir 3 233,59 tūkst. latu.

Pievienotās vērtības nodoklis.

Lielākais īpatsvars kopējā nodokļu pārmaksu struktūrā ir pievienotās vērtības nodokļa pārmaksām. 2013. gada beigās pievienotās vērtības nodokļa pārmaksas ir 76,47 milj. latu, kas ir par 38,37 milj. latu jeb 33,4 % mazāka nekā pārmaksas 2013. gada sākumā. Pārmaksas apmēra samazinājums liecina par stabilu agrākos periodos izveidojušās pārmaksas līmeņa samazināšanos, ko ietekmē gan pārmaksu novirzīšana parādu un kārtējo maksājumu segšanai, gan atmaksas uz nodokļu maksātāju kontiem, kā arī noilgušo pārmaksu dzēšana. 2013. gadā pievienotās vērtības nodoklis (bez apgrozījuma nodokļa parādu un Eiropas Savienības teritorijā neregistrēto personu iemaksātā pievienotās vērtības nodokļa par elektroniski sniegtajiem pakalpojumiem atmaksām) atmaksāts 698,93 milj. latu apmērā, kas ir par 24,70 milj. latu jeb 3,7 % vairāk nekā 2012. gadā, kas skaidrojams ar deklarēto atmaksājamo summu pieaugumu, kā arī ar izveidoto pārmaksu atmaksu sistēmu.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa pārmaksas 2013. gada beigās ir 28,22 milj. latu un, salīdzinot ar 2013. gada sākumu, tā samazinājusies par 6,15 milj. latu jeb 17,9 %. Pārmaksu samazināšanos ietekmē gan veiktās atmaksas, gan pārmaksātās summas izmantošana kārtējo avansa maksājumu segšanai, gan VID veiktās aktivitātes noilgušo pārmaksu dzēšanai.

2013. gadā uzņēmumu ienākuma nodoklis atmaksāts 50,11 milj. latu apmērā, kas ir par 9,96 milj. latu jeb 24,8 % mazāk nekā 2012. gadā, kas skaidrojams ar iesniegto uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju rezultātiem.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis 2013. gadā atmaksāts 73,44 milj. latu apmērā. Pārmaksas summa uz saimnieciskā gada sākumu ir 36,39 milj. latu, kas uz saimnieciskā gada

beigām palielinājās par 37,10 milj. latu, kas skaidrojams ar iesniegto iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarāciju rezultātiem un ar valsts pievienošanos eirozonai ar 2014. gada 1. janvāri, kā rezultātā nodokļu maksātāji veica 2014.gada janvāra maksājumus vēl latos 2013.gada decembrī, tādējādi veidojot pārmaksu.

2013. gadā iedzīvotāju ienākuma nodoklis atmaksāts 67,36 milj.latu apmērā, kas ir par 5,50 milj. latu jeb 15,1 % vairāk nekā 2012. gadā (skatīt 4. tabula).

Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu pārmaksas 2013.gada beigās ir 47,47 milj. latu, kas ir par 4,58 milj. latu jeb 10,7% lielāka, nekā pārmaksa 2013.gada sākumā.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu pārmaksas pieaugums arī ir skaidrojams ar valsts pievienošanos eirozonai 2014.gada 1.janvārī, kā rezultātā nodokļu maksātāji 2013.gada decembrī vēl veica 2014.gada janvāra maksājumus latos, tādējādi veidojot pārmaksu.

Valsts ieņēmumu dienests 2013.gadā ir novirzījis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas nodokļu parādu un ar tiem saistīto maksājumu segšanai, pamatojoties uz likuma "Par nodokļiem un nodevām" 28.panta ceturto daļu, kas nosaka nodokļu administrācijai par pienākumu nodokļu maksātājiem, kuriem ir nokavētie budžetā ieskaitāmie nodokļu maksājumi un kuriem ir izveidojušās nodokļu pārmaksas, bez nodokļu maksātāja iesnieguma pārmaksātās nodokļu summas novirzīt nodokļu parādu un ar tiem saistīto maksājumu segšanai, vienlaikus sedzot pamatparādu, soda naudu un nokavējuma naudu, kā arī atmaksājis kļūdaini veiktos maksājumus.

4. tabula. Kopsavilkums par nodokļu pārmaksu un atmaksu summām (tūkstošos latu)

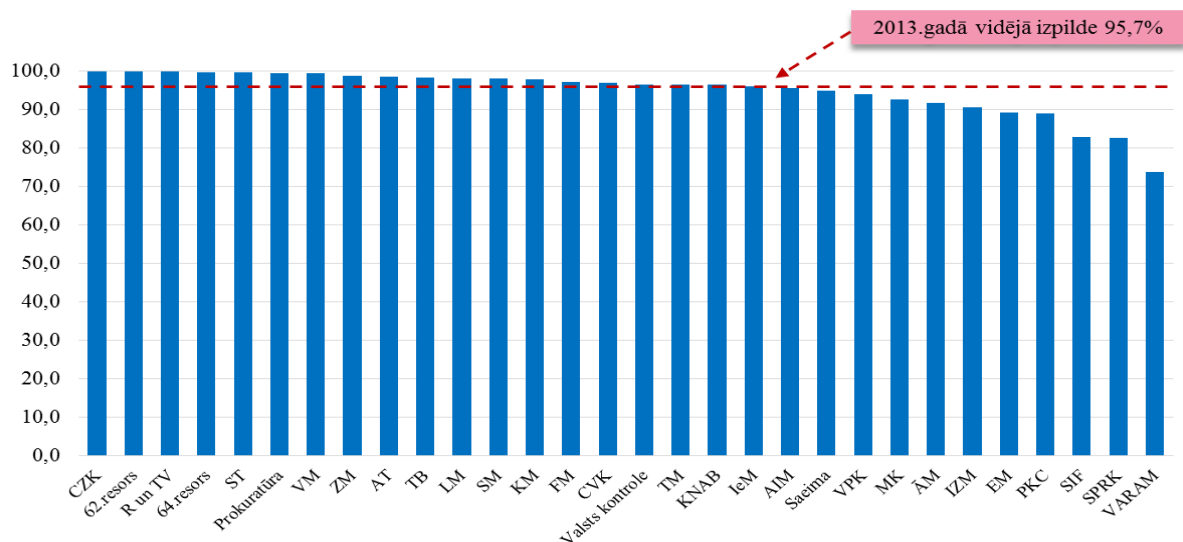
Maksājumu veidi	Pārmaksu summa uz saimn. gada sākumu	Saimn. gadā faktiski atmaksāts	t.sk. uz nodokļu maksātāju kontu	t.sk. pārskaitīts uz citiem nodokļiem	Pārmaksu summa uz saimn. gada beigām
1	2	3	4	5	6
Pievienotās vērtības nodoklis kopā:	114 832.59	698 926.40	557 365.95	141 560.45	76 465.14
Iekšzemē iekasētais pievienotās vērtības nodoklis	111 739.70	698 078.59	557 139.59	140 939.00	73 432.96
t.sk. par jaunu transportlīdzekļu iegādēm	10.01	30.68	16.61	14.07	11.19
Iekasētais pievienotās vērtības nodoklis izlaižot preces brīvam apgrozījumam	3 092.89	847.81	226.36	621.45	3 032.18
Akcīzes nodoklis kopā t.sk.	3 975.31	1 076.31	110.27	966.04	4 652.92
Iekšzemes akcīzes nodoklis	3 346.52	856.36	78.42	777.94	4 120.89
Iekasētais akcīzes nodoklis, ievadot preces brīvam apgrozījumam (importējot)	628.79	219.95	31.85	188.10	532.03
Muitas nodoklis	435.12	1 377.27	1 200.13	177.15	386.66
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	34 370.04	50 113.04	19 303.52	30 809.53	28 222.56
Mikrouzņēmumu nodoklis	750.30	374.83	19.57	355.26	1 266.83
Sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	42 897.45	3 097.58	392.05	2 705.53	47 472.90
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	36 389.26	67 367.68	41 316.26	26 051.42	73 442.58
Dabas resursu nodoklis	459.11	175.62	10.85	164.77	337.82
Maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu	7.80	27.34	0.00	27.34	4.09
Izložu un azartspēļu nodoklis	685.67	0	0	0	2 549.95
Elektroenerģijas nodoklis	1.58				15.58

Vieglo automobiļu un motociklu nodoklis	0	153.26	123.62	29.65	0
Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis	0	110.93	76.11	0	0
Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis	0	183.63	93.41	90.22	0
KOPĀ	234 804.22	822 983.89	620 011.74	202 937.34	234 817.02

Valsts pamatbudžeta izdevumiem 2013. gadā kopumā izlietoti 3 351,9 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir par 86,7 milj. latu jeb 2,7 % vairāk.

Budžeta resori veica izdevumus vidēji 95,7 % apmērā no 2013. gada precizētā valsts pamatbudžeta izdevumu plāna.

Lielākajai daļai budžeta resoru (19 budžeta resoriem) valsts pamatbudžeta izdevumu izpildes procents bija lielāks nekā vidējais. Trīs resoriem (37. budžeta resora „Centrālā zemes komisijas”, 47. budžeta resora „Radio un televīzija”, kā arī 62. budžeta resora „Mērķdotācijas pašvaldībām”) pamatbudžeta izdevumu izpilde pret pamatbudžeta precizēto izdevumu plānu sasniedza 100,0 % (skatīt 9. attēlu).

9. attēls. Budžeta resoru valsts pamatbudžeta izdevumu izpilde % pret budžeta izdevumu precizēto plānu 2013. gadā

Pamatbudžeta izdevumu izpildes procenti no budžeta izdevumu precizētā plāna ir zem 85,0 % trīs resoriem: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (73,7 %), Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (82,7 %) un Sabiedrības integrācijas fondam (82,9 %).

Izdevumu plāna neizpilde 2013. gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai izveidojās, jo Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta ietvaros projektu īstenošanas līgumi netika noslēgti sākotnēji plānotajā apjomā un netika uzsākts projektu konkurss par atbalstu elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai, kā arī netika veikti plānotie iepirkumi Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta administrēšanai, jo valsts emisijas kvotu pārdošanas cenas kritās un nepietiekamo ieņēmumu dēļ tika atlikta projektu konkursu nolikumu izstrāde un projektu konkursu īstenošana. Liela izdevumu neizpilde ir arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai, jo, atbilstoši sākotnēji plānotajam, netika īstenota Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pāreja uz jaunajām telpām. Savukārt

Sabiedrības integrācijas fonds neapguva visus izdevumus Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Kopienas iniciatīvu projektos, jo tajos aktivitātes tika ieviestas vēlāk nekā plānots.

Valsts pamatbudžeta izdevumi atbilstoši ekonomiskajai klasifikācijai

Valsts pamatbudžeta *uzturēšanas izdevumi* 2013. gadā ir 3 011,8 milj. latu vērtībā, kas ir par 78,4 milj. latu jeb 2,6 % vairāk nekā 2012. gadā un par 129,2 milj. latu mazāk nekā plānots. Lielākos izdevumus no uzturēšanas izdevumi veido izdevumi **subsīdijas un dotācijas**, kas ir 1 080,5 milj. latu vērtībā, un par 23,6 milj. latu jeb 2,1 % mazāk nekā 2012. gadā.

Būtiskākie izdevumu samazinājumi bija Finanšu ministrijai – 38,0 milj. latu, Zemkopības ministrijai – 27,9 milj. latu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai – 12,2 milj. latu, bet būtiskākie izdevumu pieaugumi bija Satiksmes ministrijai – 27,3 milj. latu, Veselības ministrijai – 10,9 milj. latu un Ekonomikas ministrijai – 12,3 milj. latu.

Izdevumu samazinājumu galvenokārt ietekmēja tas, ka:

- nepiepildījās prognozes par īstenojamo Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu skaitu;
- 2012. gadā tika veikta valsts akciju sabiedrības „Latvijas Hipotēku un zemes banka” pamatkapitālā ieguldīto līdzekļu aizstāšana.

Izdevumu pieaugumu galvenokārt ietekmēja:

- finansējums VAS „Pasažieru vilciens” norēķiniem par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu;
- finansējums ar braukšanas maksas atvieglojumiem saistīto zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem;
- finansējums ārstniecības pakalpojumiem un Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2012.-2014. gadam realizācijai;
- valsts uzsāka sniegt atbalstu par bērnu uzraudzības pakalpojumiem pie privātā pakalpojuma sniedzēja, ja bērnam no pusotra gada vecuma netiek nodrošināta vieta pašvaldības pirmskolas iestādē.

Izdevumi **sociālo pabalstu izmaksām** ir 156,3 milj. latu, kas ir par 18,7 milj. latu jeb 13,6 % vairāk nekā 2012. gadā. Labklājības ministrijas izdevumi pieauga par 15,9 milj. latu, Tieslietu ministrijas – par 2,0 milj. latu un Aizsardzības ministrijas – par 0,8 milj. latu. Izdevumi galvenokārt pieauga, jo palielinājās atsevišķu valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju saņēmēju skaits, vidējā pabalsta un pensiju apmērs, kā arī saistībā ar izmaiņām normatīvajos aktos palielinājās bērna kopšanas pabalsta un piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta vai vecāku pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem apmērs (no 50 latiem uz 100 latiem) un saņemšanas periods (līdz 1,5 gadu vecumam), turklāt pieauga bērnu skaits, kuri tiek nodrošināti ar uzturlīdzekļiem (pieaugums par 879 bērniem, proti, 2012. gadā ar uzturlīdzekļiem nodrošināto nepilngadīgo bērnu skaits bija 27 640, bet 2013. gadā – 28 519 bērni), kā arī no 2013. gada 1. janvāra par 5 latiem palielinājās izmaksājamo uzturlīdzekļu apmērs, palielinājās militārpersonu izdienas pensiju saņēmēju skaits, pieauga militārpersonu izdienas pensiju vidējais apmērs, pieauga no profesionālā dienesta atvaļināto karavīru veselības aprūpes un apbedīšanas, armijā dienējušo karavīru ārstēšanas un rehabilitācijas, medikamentu un medicīnisko pakalpojumu cenas, kā arī no 2013. gada 1. septembra tika veikta izdienas pensiju indeksācija pensijām, kuras nepārsniedz 200 latus.

Izdevumi **atlīdzībai** ir 509,6 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir par 38,4 milj. latu jeb 8,1 % vairāk. Būtiskākie izdevumu pieaugumi ir Iekšlietu ministrijai – 16,5 milj. latu, Tieslietu ministrijai – 6,2 milj. latu, Labklājības ministrijai – 3,8 milj. latu un Kultūras ministrijai – 3,3 milj. latu. Izdevumi galvenokārt pieauga, jo:

- tika veikta uzturdevas kompensācijas integrēšana mēnešalgā iekšlietu sistēmā strādājošiem un ieslodzījumu vietu darbiniekiem;
- tika palielināts atalgojums un paredzētas piemaksas tiem valsts sociālās aprūpes centru darbiniekiem, kuru darbs ir saistīts ar īpašu risku;
- saistībā ar 2012. gada 1. septembrī uzsākto pedagogu darba samaksas reformu, pedagogiem tika palielināta minimālā amata algas likme, kā arī tika paredzētas piemaksas tiem pedagogiem, kas ieguvuši 3. kvalitātes pakāpi (pilnā gada ietekme)
- tika nodrošināta Dziesmu un Deju svētku organizatoru darba apmaksa;
- tika nodrošināti Latvijas prezidentūras Eiropas Padomē sagatavošanās darbi (izdevumu pieaugums attiecībā pret 2012. gadu ir 1,9 milj. latu).

Precēm un pakalpojumiem izlietoti 368,4 milj. latu, kas salīdzinājumā ar 2012. gadu ir par 14,4 milj. latu jeb 4,1 % vairāk. Būtiskākie pieaugumi ir Aizsardzības ministrijai – 6,8 milj. latu, Iekšlietu ministrijai – 3,1 milj. latu un Finanšu ministrijai – 2,2 milj. latu.

Izdevumu pieaugumu galvenokārt ietekmēja:

- finansējuma pieaugums Nacionālo bruņoto spēku darbības nodrošināšanai;
- finansējuma nodrošinājums Dziesmu un deju svētku norisei;
- izdevumu pieaugums apgabaltiesu un rajonu (pilsētu) tiesu darbības nodrošināšanai – tiesas pārvietošanai uz citām telpām un nomas maksas segšanai.

Samazinājās **procentu izdevumi**, kam 2013. gadā izlietoti 210,2 milj. latu (tajā skaitā Finanšu ministrijas budžetā 6,4 milj. latu un Izglītības un zinātnes ministrijas budžetā 0,2 milj. latu), kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 6,8 milj. latu jeb 3,1 % mazāk. Galvenie izdevumu samazinājuma iemesli bija sekmīga valsts parāda vadība, ieviešot primāro dīleru sistēmu, veicinot iekšzemes finanšu tirgus likviditāti un uzturot zemas valsts vērtspapīru likmes un augstu investoru interesi par visu termiņu valsts vērtspapīriem, ieviešot jaunu iekšējā aizņēmuma instrumentu – krājobligācijas, kas nodrošina iedzīvotājiem iespēju veikt ieguldījumus valsts vērtspapīros, kā arī samazinājās banku procentu likmes studiju un studējošo kredītiem.

Kārtējiem maksājumiem Eiropas Savienības budžetā un starptautiskajai sadarbībai izmantots 217,2 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 37,2 milj. latu jeb 20,7 % vairāk. Būtiskākais izdevumu pieaugums bija Finanšu ministrijas budžetā – 31,5 milj. latu, jo palielinājās Latvijas pašu resursu iemaksas Eiropas Savienības budžetā, ņemot vērā to, ka 2013. gada maijā Eiropas Komisija precizēja katras dalībvalsts iemaksu vajadzības un īpatsvaru Eiropas Savienības budžetā, pamatojoties uz pārskatītajām pievienotās vērtības nodokļa, nacionālā kopienākuma un Tradicionālo pašu resursu ieņēmumu prognozēm.

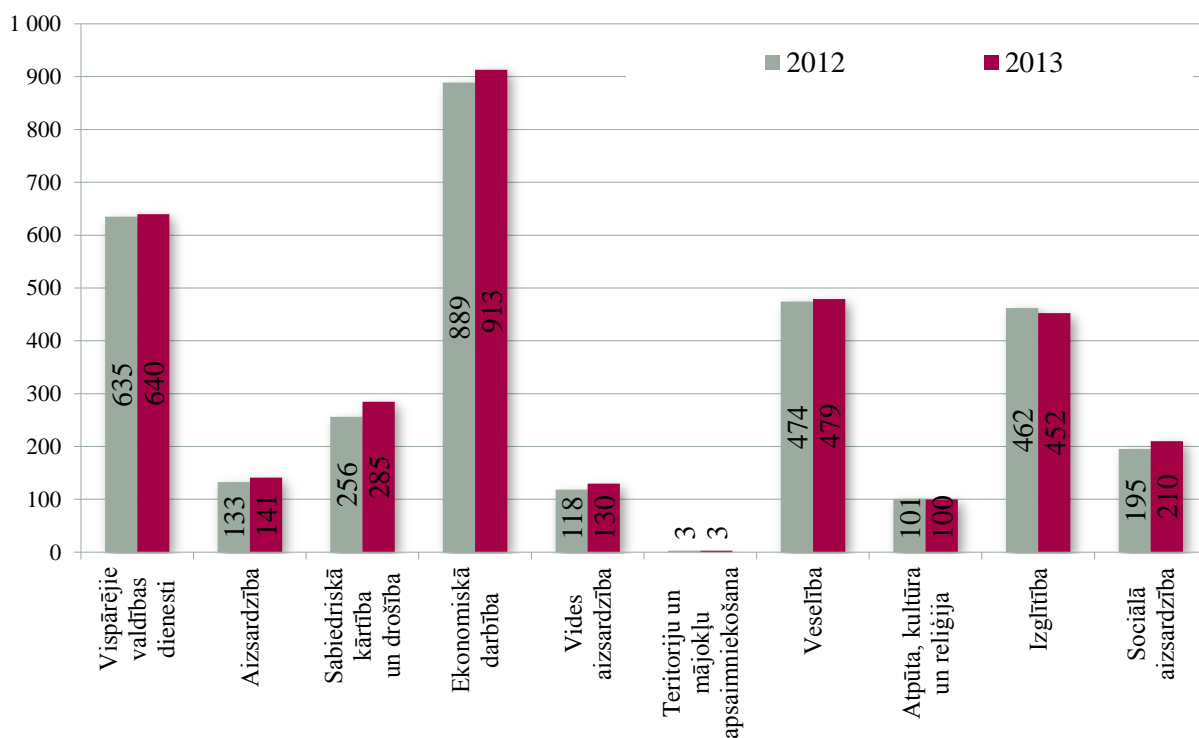
Uzturēšanas izdevumu transfertos izlietoti 469,4 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 0,02 milj. latu jeb 0,005 % mazāk. Būtiskākie izdevumu ir 62. resoram „Mērķdotācijas pašvaldībām” – 9,4 milj. latu, 64. resoram „Dotācija pašvaldībām” – 5,6 milj. latu un Kultūras ministrijai – 3,0 milj. latu. Izdevumu pieaugumu galvenokārt ietekmēja atalgojuma palielināšana pedagogiem, valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transferta pieaugums valsts pamatbudžeta iemaksām pašvaldību izlīdzināšanas fondā, kā arī brīvpusdienu nodrošināšana 1. un 2. klases skolēniem, trīs profesionālo izglītības skolu

nodošana pašvaldībām un darba samaksas un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu nodrošināšana profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu pedagogiem.

Kapitālajiem izdevumiem izlietoti 340,2 milj. latu, kas, salīdzinājumā ar 2012. gadu, ir par 8,3 milj. latu jeb 2,5 % vairāk. Lielākā daļa līdzekļu no kapitālajiem izdevumiem izlietoti pamatlīdzekļu iegādei (59,9 %) – 203,7 milj. latu. Kapitālo izdevumu transfertiem (40,1 %) izlietoti 136,4 milj. latu. Būtiskākie izdevumi bija Latvijas Nacionālās bibliotēkas celtniecībai un Izglītības un zinātnes ministrijas īstenotiem Klimata un pārmaiņu finanšu instrumenta projektiem, kā arī izdevumi autoceļu pārvaldīšanas Valsts autoceļu fondam.

Valsts pamatbudžeta izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām

2013. gadā valsts pamatbudžeta izdevumos atbilstoši funkcionālajām kategorijām, salīdzinot ar 2012. gadu, lielākie pieaugumi ir funkcijā „Sabiedriskā kārtība un drošība” – 28,4 milj. latu jeb 11,1 %, juncijā „Ekonomiskā darbība” – 24,2 milj. latu jeb 2,7 %, funkcijā „Vides aizsardzība” – 11,4 milj. latu jeb 9,7 %, funkcijā „Sociālā aizsardzība” – 14,9 milj. latu jeb 7,6 %, kā arī funkcijā „Aizsardzība” – 8,5 milj. latu jeb 6,4 %. Turpretī divās funkcijās, salīdzinot ar 2012. gadu, valsts pamatbudžeta izdevumi bija zemāki: „Atpūta, kultūra un reliģija” 0,7 milj. latu jeb 0,7 %, kas galvenokārt saistīts ar mazākiem izdevumiem Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanai, un „Izglītība” 9,6 milj. latu jeb 2,1 %, jo pilnībā netika apgūts plānotais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai (skatīt 10.attēlu).

10. attēls. Valsts pamatbudžeta izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Lielākais izdevumu īpatsvars 2013. gadā pamatfunkciju īstenošanai attiecībā pret valsts pamatbudžeta izdevumiem pamatfunkciju nodrošināšanai ir Veselības ministrijai, Labklājības ministrijai, un Satiksmes ministrijai.

Veselības ministrijas izdevumi pamatfunkcijām 2013. gadā ir 494,6 milj. latu, kas salīdzinot 2012. gadu palielinājās par 4,7 milj. latu jeb 1,0 %. Veselības ministrijas izdevumi pamatfunkcijām 2013. gada ietvaros:

- sporta medicīnas, iedzīvotāju fiziskās veselības un medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumi tika nodrošināti 19 794 pacientiem, kas ir par 8,5 % vairāk nekā 2012. gadā (pacientu skaita pieaugums ir skaidrojams ar to, ka ir palielinājies pieprasījums pēc valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem sporta medicīnā);
- tika nodrošinātas 2 926 valsts finansētās studiju vietas, kas bija par 6,4 % mazāk nekā 2012. gadā (samazinājums skaidrojams ar to, ka liels skaits studentu nav izturējis studiju procesā paredzētās sesijas), doktorantūrā tika reģistrēti 158 studējošie jeb par 14,1 % mazāk nekā 2012. gadā, ārsta grādu ieguva 187 absolventi jeb par 8,7 % vairāk nekā 2012. gadā, medicīnas doktora grādu ieguva 26 absolventi jeb par 18,2 % vairāk nekā 2012. gadā (budžeta apakšprogrammā 02.03.00 “Augstākā medicīnas izglītība” izdevumi 2013. gadā – 11,0 milj. latu);
- 10 pacienti tika nodrošināti ar medikamentozo ārstēšanu vitāli svarīgu dzīvību funkciju uzturēšanai ar retām slimībām jeb par 11,1 % vairāk nekā 2012. gadā (budžeta apakšprogrammā 33.12.00 “Reto slimību medikamentozā ārstēšana bērniem” izdevumi 2013. gadā – 0,8 milj. latu).

Labklājības ministrijas izdevumi pamatfunkcijām 2013. gadā bija 253,6 milj. latu un, salīdzinot 2012. gadu, tie palielinājās par 12,3 milj. latu jeb 5,1 %. Labklājības ministrijas izdevumi pamatfunkcijām 2013. gada ietvaros:

- tika nodrošināti 306 022 ģimenes valsts pabalsti, kas ir par 2,8 % mazāk nekā 2012. gadā, tika nodrošināta 7 411 piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu, kas ir par 1,5 % vairāk nekā 2012. gadā, tika nodrošināti 26 624 bērna kopšanas pabalsti un piemaksas pie bērna kopšanas pabalsta vai vecāku pabalsta par dvīņiem vai vairākiem vienās dzemdībās dzimušiem bērniem, kas ir par 2,0 % vairāk nekā 2012. gadā, tika nodrošināts 2 791 pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu, kas ir par 6,6 % mazāk nekā 2012. gadā;
- tika veikta 3 781 atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu, kas ir par 3,2 % mazāk nekā 2012. gadā, tika veiktas 487 atlīdzības par audžuģimenes pienākumu pildīšanu, kas ir par 5,6 % vairāk nekā 2012. gadā, tika nodrošināti 18 227 pabalsti transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, kas ir par 9,2 % vairāk nekā 2012. gadā;
- tika nodrošināti 17 136 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsti, kas ir par 2,7 % vairāk nekā 2012. gadā, tika veiktas 17 atlīdzības par adoptējamā bērna aprūpi, kas ir par 5,6 % mazāk nekā 2012. gadā, tika nodrošināti 1 883 bērna invalīda kopšanas pabalsti, kas ir par 7,6 % vairāk nekā 2012. gadā.

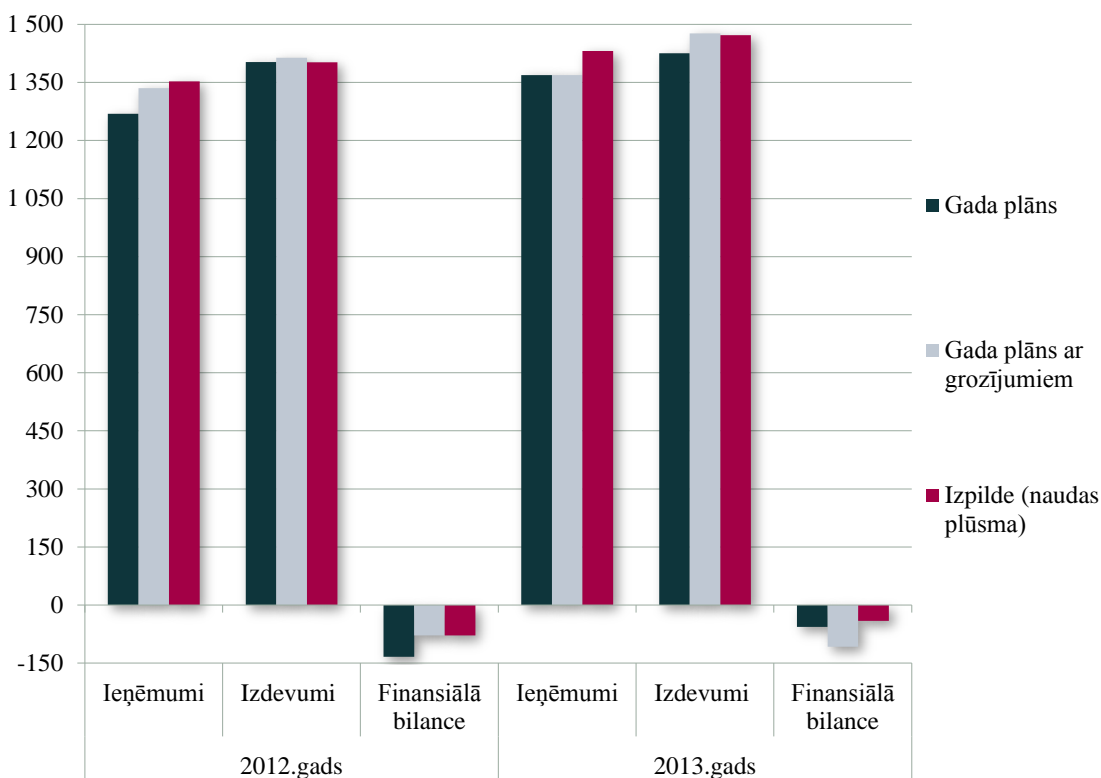
Satiksmes ministrijas izdevumi pamatfunkcijām 2013. gadā ir 444,9 milj. latu un, salīdzinot 2012. gadu, tie palielinājās par 96,0 milj. latu jeb 27,5 %. Satiksmes ministrijas izdevumi pamatfunkcijām 2013. gada ietvaros:

- tika nodrošināts finansējums pašvaldību ceļu un ielu uzturēšanai un atjaunošanai – pašvaldību ceļiem 30 649 km apmērā un ielu uzturēšanai un atjaunošanai 8 039 km apmērā (budžeta apakšprogrammā 23.04.00 “Mērķdotācijas pašvaldību autoceļiem (ielām)” izdevumi 2013. gadā – 18,3 milj. latu);

- tika nodrošināta sniega tīrīšana uz autoceļiem 500 000 km garumā, kas ir par 13,8 % mazāk nekā 2012. gadā, tika nodrošināta apledojošo autoceļu kaisīšana 485 000 km garumā, kas ir par 24,4 % vairāk nekā 2012. gadā, tika veikts melno segumu bedrīšu remonts 600 000 m² platībā, kas ir par 25,0 % vairāk nekā 2012. gadā, tika veikta autoceļa virsmas apstrāde Latgales reģionā 55,1 km garumā, kas ir par 3,4 % vairāk nekā 2012. gadā (budžeta apakšprogrammā 23.06.00 “Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana” izdevumi 2013. gadā – 63,4 milj. latu).

Valsts speciālā (sociālās apdrošināšanas) budžeta izpilde 2013. gadā

Speciālā budžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 1 431,1 milj. latu, bet izdevumi ir 1 471,8 milj. latu. Salīdzinot ar 2012. gada atbilstošo periodu, ieņēmumi ir palielinājušies par 78,4 milj. latu jeb 5,8 %, bet izdevumi šajā pašā laika posmā ir palielinājušies par 69,6 milj. latu jeb 5,0 %. 2013. gadā speciālajā budžetā ir izveidojies finansiālais deficīts 40,7 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, samazinājies par 8,8 milj. latu (skatīt 11. attēlu).

11. attēls. Valsts speciālā budžeta ieņēmumi, izdevumi un finansiālā bilance 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Valsts speciālā budžeta ieņēmumu avots ir valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, neieskaitot valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļus, veido 97,3 % no visiem speciālā budžeta ieņēmumiem un ir 1 392,1 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, ir palielinājušās par 68,1 milj. latu jeb 5,1 %. Tas ir skaidrojams ar to, ka 2013. gadā no brīvo līdzekļu termiņnoguldījumiem papildus iegūti 3,5 milj. latu.

Speciālā budžeta *nenodokļu ieņēmumi* 2013. gadā veidoja 18,9 milj. latu jeb vairāk kā trīs reizes no apstiprinātā gada plāna. Salīdzinot ar 2012. gadu, speciālā budžeta nenodokļu ieņēmumi ir palielinājušies par 8,0 milj. latu jeb 73,7 %.

Speciālā budžeta *ieņēmumi no maksājumiem par budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem* 2013. gadā ir 0,04 milj. latu jeb 109,7 % no apstiprinātā gada plāna.

Transferti no valsts pamatbudžeta pārskata gadā ieskaitīti 19,9 milj. latu apmērā.

Valsts speciālā budžeta izdevumiem 2013. gadā izlietoti 1 471,8 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, palielinājušies par 69,6 milj. latu jeb 5,0 %, bet gada plāna izpilde 2013. gadā ir 99,7 %.

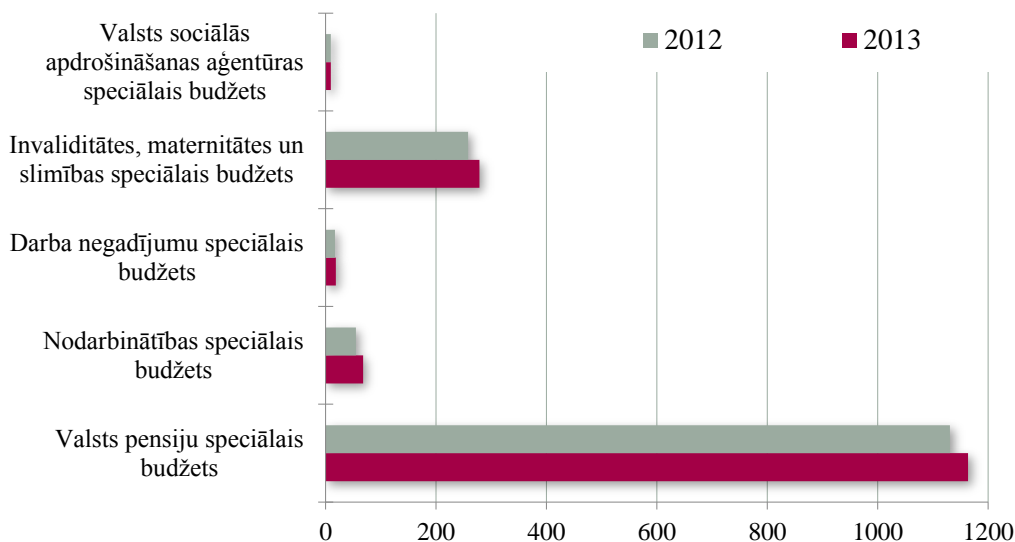
Speciālā budžeta *uzturēšanas izdevumi* 2013. gadā ir 1 471,2 milj. latu, kas ir par 69,5 milj. latu jeb 5,0 % vairāk nekā 2012. gadā. Lielāko daļu no uzturēšanas izdevumiem veido sociālie pabalsti 1 455,9 milj. latu vērtībā. No tiem valsts pensijām izlietoti 1 250,5 milj. latu, starptautiskajai sadarbībai – 0,01 milj. latu, valsts budžeta uzturēšanas izdevumu transfertiem – 0,36 milj. latu.

Kārtējiem izdevumiem izlietoti 9,4 milj. latu, tajā skaitā atlīdzībai – 6,9 milj. latu (no tiem atalgojumiem 5,5 milj. latu), precēm un pakalpojumiem – 2,6 milj. latu.

Kapitālajiem izdevumiem izlietoti 0,57 milj. latu.

Valsts speciālā budžeta līdzekļi izlietoti sociālas aizsardzības funkciju nodrošināšanai.

Valsts speciālais budžets ir sadalīts piecās apakšprogrammās (skatīt 12. attēlu).

12. attēls. Valsts speciālā budžeta izdevumi sadalījumā pa apakšprogrammām 2012. gadā un 2013. gadā (milj. latu)

Valsts pensiju speciālajam budžetam ieņēmumi 2013. gadā ir 1 173,7 milj. latu, tai skaitā, 1 085,1 milj. latu veido sociālās apdrošināšanas iemaksas. Valsts pensiju speciālajam budžetam izdevumi ir 1 163,9 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, ir palielinājušies par 33,2 milj. latu jeb 2,9 % un veido vislielāko īpatsvaru valsts speciālā budžeta izdevumos. 2013. gadā no Valsts pensiju speciālā budžeta izdevumi veikti šādām pozīcijām:

- pensijas vidējā apmēra pieaugumam par 4,95 latiem vidēji mēnesī (no 191,3 latiem līdz 196,25 latiem);
- pensiju indeksācijai no 2013. gada septembra un maksājumu grafika izmaiņām 2013. gada beigās kas skaidrojams ar to, lai nodrošinātu pāreju no latiem uz euro (avansa maksājumi 2013. gada decembrī);
- vecuma pensijas saņēmēju skaita palielināšanai vidēji mēnesī par 2 829 personām (no 470 477 personām līdz 473 306 personām);
- pieauga izdienas pensiju saņēmēju skaits vidēji mēnesī bija 3,7 tūkst. personu, izmaksātās pensijas vidējais apmērs – 212,27 latu;

- pieauga apbedīšanas pabalsti –vidēji mēnesī tie tika izmaksāti 2,0 tūkst. personām, izmaksātā pabalsta vidējais apmērs – 296,71 lati.

Nodarbinātības speciālā budžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 12,7 milj. latu, tai skaitā, 7,7 milj. latu veido sociālās apdrošināšanas iemaksas. Nodarbinātības speciālā budžeta izdevumi ir 67,9 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, palielinājušies par 12,8 milj. latu jeb 23,4 %. Izdevumu palielināšanos ietekmēja:

- bezdarbnieku pabalsta saņēmēju skaita pieaugums vidēji par 1 718 personām mēnesī (no 30 353 personām līdz 32 071 personām). Izmaksātā pabalsta vidējais mēneša apmērs – 135,56 lati;
- pabalsta apmēra pieaugums par 23,39 latiem vidēji mēnesī (no 112,17 latiem līdz 135,56 latiem), ko galvenokārt ietekmēja pabalsta izmaksas ilguma pagarināšana no 6 līdz 9 mēnešiem;
- vidēji mēnesī izmaksāto apbedīšanas pabalstu bezdarbnieka nāves gadījumā pieaugums, vidējais apmērs – 132,87 lati;
- nodarbinātības valsts aģentūras aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu finansēšana.

Darba negadījumu speciālā budžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 18,7 milj. latu. Ieņēmumus galvenokārt veidoja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas – 18,5 milj. latu. Darba negadījumu speciālā budžeta izdevumi ir 18,6 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, palielinājušies par 1,8 milj. latu jeb 10,6 %. Izdevumu palielināšanos ietekmēja:

- personu pieprasījumu skaita palielinājums, kuriem sedza rehabilitācijas izdevumus saistībā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību;
- atlīdzības darbspēju zaudējuma gadījumā saņēmēju skaita palielināšanos par 170 personām vidēji mēnesī (no 6 801 personām līdz 6 971 personām) un pabalsta apmēra pieaugumu par 11,86 latiem vidēji mēnesī (no 167,78 latiem līdz 179,64 latiem);
- slimības pabalsta saņēmēju skaita palielināšanos par 46 personām vidēji mēnesī (no 176 personām līdz 222 personām) un pabalsta apmēra pieaugumu par 4,25 latiem vidēji mēnesī (no 571,25 latiem līdz 575,50 latiem);
- izdevumu palielināšanos iemaksām pensiju apdrošināšanai, ko ietekmēja personu, par kurām veicamas iemaksas, skaita palielināšanās;
- izdevumu palielināšanos, kas saistīts ar Darba drošības un vides veselības institūta pakalpojumu finansējumu.

Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 283,5 milj. latu, tai skaitā sociālās apdrošināšanas iemaksas – 280,9 milj. latu. Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta izdevumi ir 278,7 milj. latu, kas salīdzinot ar 2012. gadu, palielinājās par 20,7 milj. latu jeb 8,0 %. Izdevumu palielināšanos ietekmēja:

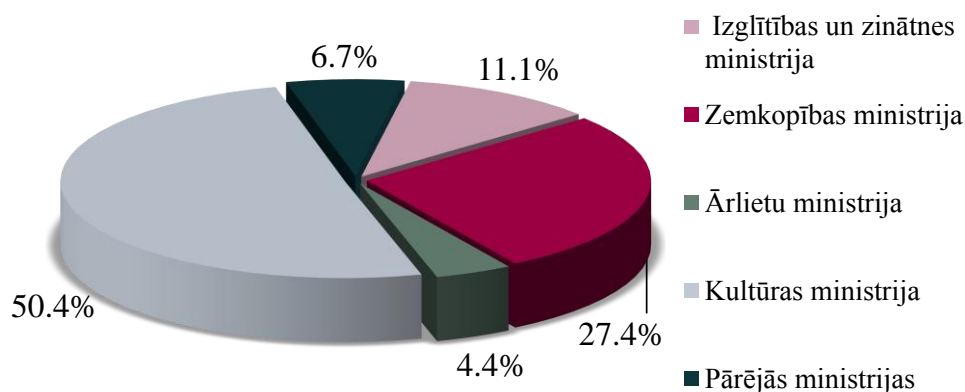
- izdevumi invaliditātes pensijām palielinājās sakarā ar 2013. gada 1.septembrī veikto invaliditātes pensiju indeksāciju un maksājumiem 2013. gada beigās pensiju izmaksai nākamā gada sākumā;
- maternitātes, paternitātes un vecāku pabalsta apmēra pieaugumu ietekmēja izmaksājamā pabalsta apmēra ierobežojuma samazināšana no 11,51 latiem līdz 23,02 latiem par katru apmaksāto kalendāra dienu;

- slimības pabalsta izdevumu pieaugumu ietekmēja saņēmēju skaita palielināšanās par 1 278 personām vidēji mēnesī (no 12 115 personām līdz 13 393 personām) un pabalsta apmēra pieaugums par 8,77 latiem vidēji mēnesī (no 343,93 latiem līdz 352,70 latiem).

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālā budžeta ieņēmumi 2013. gadā ir 9,53 milj. latu, izdevumi ir 9,66 milj. latu. Šai programmai izdevumi palika nemainīgā līmenī.

Valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu ziedojumu un dāvinājumu izpilde 2013. gadā

Valsts budžetā saņemti ziedojumi un dāvinājumi 2013. gadā ir 2,1 milj. latu vērtībā, kas ir par 0,4 milj. latu jeb 16,7 % mazāk kā 2012. gadā. Lielākās ziedojumu un dāvinājumu summas 2013. gadā saņēmušas Kultūras ministrija, Zemkopības ministrija un Izglītības un zinātnes ministrija, attiecīgi 1 146,6 tūkst. latu jeb 50,4 %, 623,0 tūkst. latu jeb 27,4 %, 251,9 tūkst. latu jeb 11,1 % no kopējiem saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem (skatīt 13. attēlu).

13. attēls. Saņemto ziedojumu un dāvinājumu īpatsvars pa ministrijām 2013. gadā

Lielākie ziedotāji ir juridiskās personas un nerezidenti:

Kultūras ministrijai:

- AS „Rīgas Kuģu Būvētava” – ziedojums izstādes "Rīgas kuģu būvētavai 100" iekārtošanai;
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas (turpmāk – LNB) atbalsta biedrība – LNB papildināšanai ar elektroniskajiem resursiem un kvalitatīvu nozaru literatūras LNB krājumu digitalizācijai, dalībai semināros un konferencēs ārvalstīs, Olgas Resneviņas Sinjoreli arhīva izpētei Romā Itālijā;
- AS „Latvijas valsts meži” – mērķziedojumi valstiski nozīmīgiem kultūras pasākumiem, projektu konkursam kultūras pieejamības reģionos nodrošināšanai, atbalsts koku un tautas deju tradīcijas attīstībai, administrācijas izdevumiem;
- Borisa un Ināras Teterevu fonds – ērģeļu būvei;
- SAI „Alfor” – Purvīša balvai;
- SIA „LDZ Cargo” un AS „Latvijas valsts meži” – 2013. gada XXV Vispārējo Dziemu un XV Deju svētku pasākumiem;
- The Bill Melinda Gates foundation dāvinājums – Microsoft licences.

Zemkopības ministrijai:

- no LLU bijušā absolventa – ārzemju latvieša – Zemes vienība „Osāji”;
- GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) GmbH – vienošanos par Saūda Arābijas Pārtikas un zāļu aģentūras robežkontroles inspektoru mācību vizītes nodrošināšanu un pārtikas inspektoru apmācībām „Kvalitātes sistēmas nodrošināšana saskaņā ar ISO 17020”;
- European Food Safety Authority – Līgums CT/EFSA/DCM/2012/01-CT04 „Atbalsts nacionālajiem uztura pētījumiem, kas tiek veikti saskaņā ar EFSA vadlīnijām par vispārējiem principiem, vācot pārtikas patēriņa datus ar skatu uz Paneiropas uztura pētījumu”;
- AS „Latvijas valsts meži” – Meža attīstības fondam;
- AS „LATVIJAS FINIERIS” – LLU jubilejai.

Izglītības un zinātnes ministrijai:

- no AS „Lauma Lingerie” mācību materiāli – audumi furnitūrai;
- SIA „Domeniks” auto rezerves daļas mācību programmas „Automehāniķu mācību bāzes nodrošināšanai”;
- no fiziskām personām muzeja eksponāti, grāmatas un mazvērtīgais inventārs;
- Rīgas brīvostas pārvalde – mācību trenāžiera iegādei un telpu remontam;
- Ente Senese Scuola Edile – projekta „Genera” itāļu studentu prakses nodrošināšana Latvijas uzņēmumos, kas saistīta ar energoresursu ilgspejīgu izmantošanu.

Valsts budžeta saņemto **ziedojumu un dāvinājumu izlietojums** pārskata gadā ir 3,2 milj. latu, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, pieaudzis par 0,3 milj. latu jeb 10,9 %. Lielākais palielinājums ir:

- Zemkopības ministrijai – izdevumi par 0,15 milj. latu palielinājušie pret iepriekšējo gadu, jo saņemtie līdzekļi no AS „Latvijas valsts mežiem” Meža attīstības fonda atbalstam pārskaitīti biedrībām, nodibinājumiem, pašvaldībām un to iestādēm, valsts iestādēm un citi ministriju no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm, atbilstoši noslēgtajiem līgumiem sadarbības partneru ieskaitītie līdzekļi izlietoti komandējumiem, oficiālu citu institūciju pārstāvju iekšzeme un ārvalstu delegāciju uzņemšanai, tulkun un transporta pakalpojumiem un semināru organizēšanas izdevumi starptautiskā pieredzes apmaiņas programmas ietvaros Skotijas meža, savvaļas sugu aizsardzības un īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanas speciālistiem, saistībā ar „ARCH” organizēto pieredzes apmaiņas programmu, kurā ārvalstu dalībnieki tiek iepazīstināti ar meža resursu uzraudzības sistēmu Latvijā;
- Kultūras ministrijai – izdevumi palielinājušies par 0,3 milj. latu pret 2012. gadu; ziedojumi izlietoti šādiem būtiskiem projektiem: Maskavas pirmizrāžu parādei, Sanktpēterburgas Marijas teātra viesizrādēm „Parks” un „Riekstkodis”, Kurzemes, Vidzemes, Latgales un Zemgales kultūras programmai un atbalstam koku un tautas deju tradīcijas attīstībai;
- Izglītības un zinātnes ministrijai – izdevumi palielinājušies par 0,1 milj. latu pret iepriekšējo gadu; ziedojumi izlietoti atalgojumiem projektu vadītājiem, asistentiem, ekspertiem, būtiskas summas izlietotas ēku, būvju un telpu kārtējiem remontiem, komandējumiem ārvalstu finansēto projektu realizācijas ietvaros, iegādātas

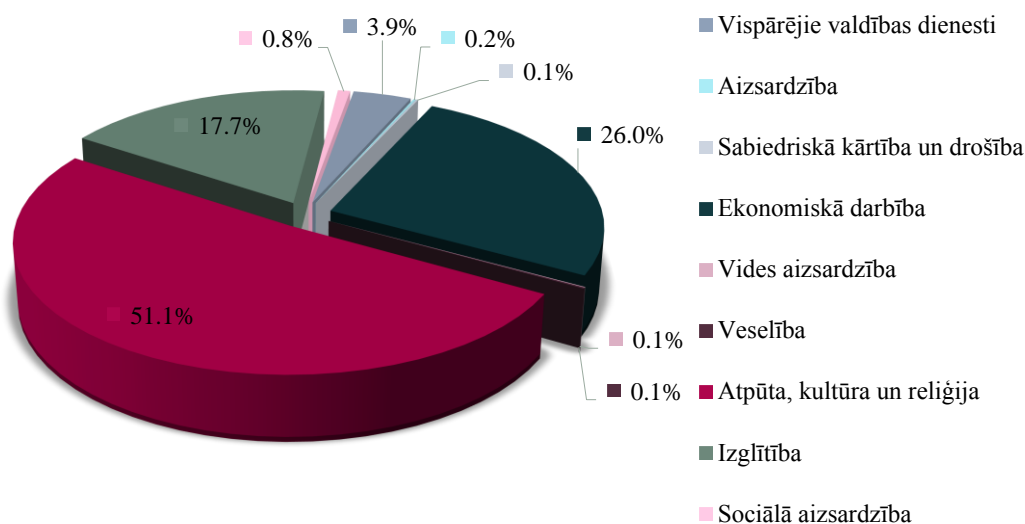
laboratorijas preces un inventārs un mācību procesa nodrošināšanai iegādāts kuģu vadīšanas un navigācijas trenāžiera aprīkojums un programmatūra.

Izdevumi atbilstoši ekonomiskai klasifikācijai.

Uzturēšanas izdevumiem izlietoti 2,9 milj. latu jeb 90,6 % no kopējiem izdevumiem, tajā skaitā, atlīdzībai – 0,5 milj. latu vērtībā, precēm un pakalpojumiem – 1,0 milj. latu vērtībā, subsīdijām, dotācijām un sociālajiem pabalstiem – 0,9 milj. latu vērtībā, uzturēšanas izdevumu transfertiem – 0,5 milj. latu vērtībā.

Kapitālajiem izdevumiem izlietoti 0,3 milj. latu jeb 9,4 % no kopējiem izdevumiem.

Proporcionāli lielākie izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām saistīti ar atpūtas, kultūras un reliģijas funkcijas izdevumiem – 1,6 milj. latu jeb 51,1 %, ekonomiskās darbības funkcijas izdevumiem – 0,8 milj. latu jeb 26 %, izglītības funkciju izdevumiem – 0,6 milj. latu jeb 17,7 % un vispārējie valdības dienesta funkcijas izdevumi – 0,1 milj. latu jeb 3,9 % no visiem ziedojumiem un dāvinājumiem (skatīt 14. attēlu).

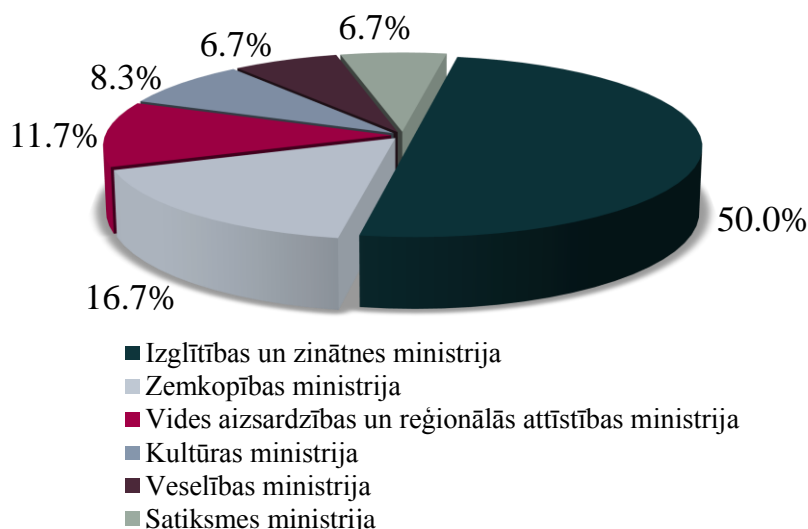
14. attēls. Ziedojumu un dāvinājumu izlietojuma īpatsvars pa funkcionālajām kategorijām 2013. gadā

No valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu pamatdarbība 2013. gadā

Procentuāli lielāko īpatsvaru no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu kopējā skaita veido Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošās iestādes – 50,0 %, Zemkopības ministrijas padotībā esošās iestādes – 16,7 % un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošās iestādes – 11,7 % (skatīt 15. attēlu).

Ministriju padotībā no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas un budžeta nefinansētas iestādes veic zinātnisko darbību izglītībā, augstākajā medicīniskajā izglītībā, lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, nodrošina ekspertīžu veikšanu un zinātniskos pamatojumus nozaru attīstības politikas izstrādei un īstenošanai, organizē kultūrizglītības un radošas industrijas izglītības stratēģijas ieviešanu, kā arī īsteno valsts politiku transporta un sakaru nozarē.

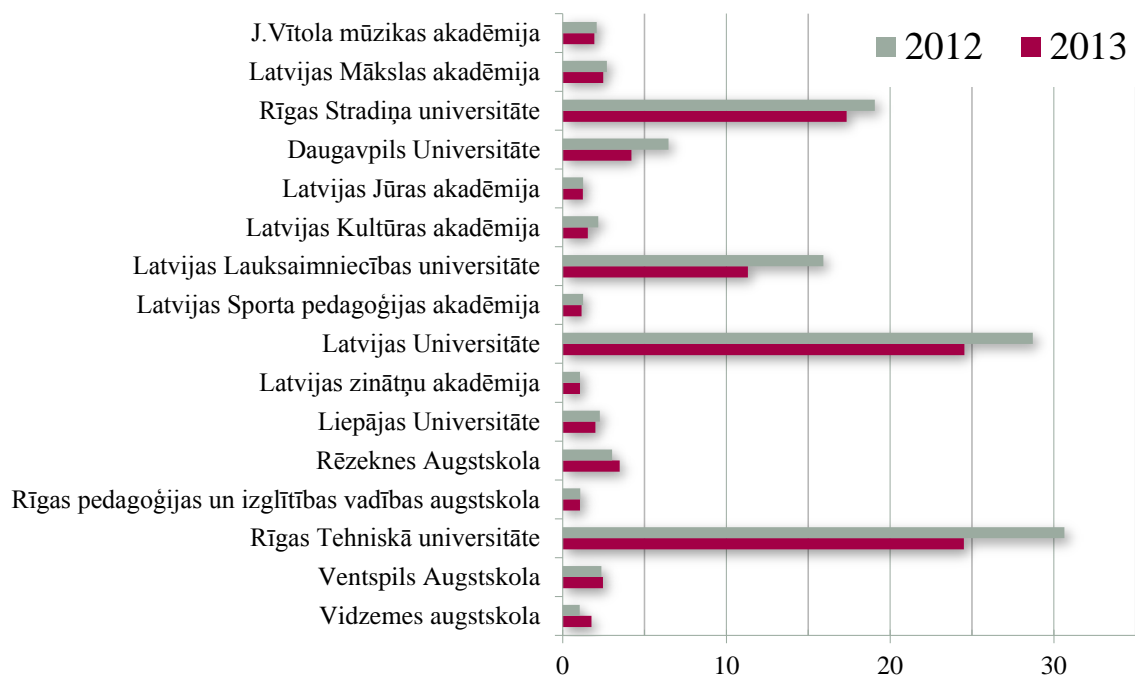
No valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu pamatdarbības ieņēmumi 2013. gadā ir 230,6 milj. latu, kas samazinājušies par 0,8 milj. latu jeb par 3,5 % attiecībā pret iepriekšējo gadu.

15. attēls. No valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu procentuālais sadalījums pa padotības ministrijām 2013. gadā

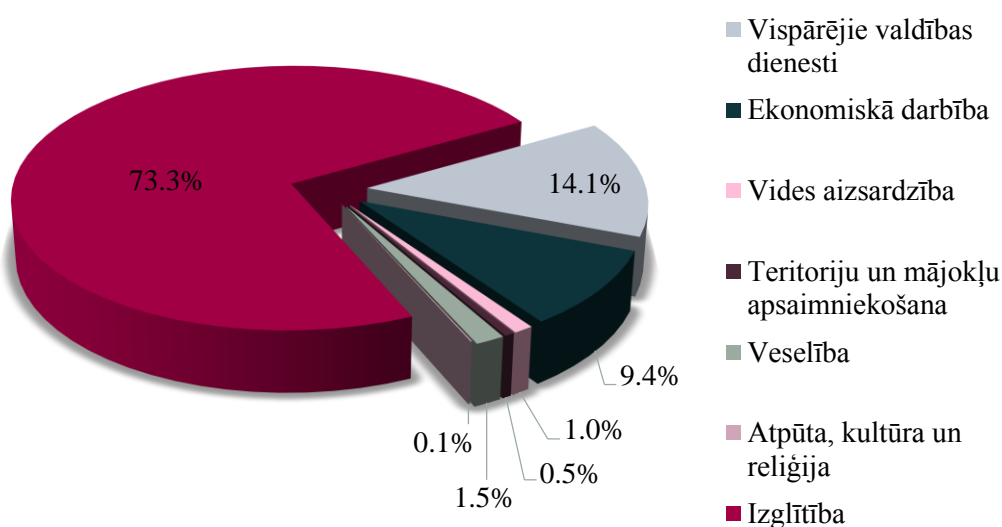
Lielāko daļu no kopējiem ieņēmumiem – 154,8 milj. latus jeb 67,1 %, veido transferti (tai skaitā no valsts pamatbudžeta 147,6 milj. latu). Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi ir 66,5 milj. latu jeb 28,8 % un ārvalstu finanšu palīdzība – 9,3 milj.latu jeb 4,0 % no kopējiem ieņēmumiem.

Lielākos ieņēmumus no valsts budžetu transfertiem saņem valsts dibinātās augstskolas, (skatīt 16. attēlu). Latvijas universitāte saņēma 24,5 milj.latus, kas ir par 4,2 milj latu jeb par 15 % mazāk nekā iepriekšējā gadā, Rīgas Tehniskā universitāte saņēma 24,5 milj.latus, kas ir par 6,1 milj latu jeb par 20 % mazāk nekā iepriekšējā gadā, Rīgas Stradiņa universitāte saņēma 17,3 milj.latus, kas ir par 1,7 milj latu jeb par 9 % mazāk nekā iepriekšējā gadā un Latvijas Lauksaimniecības universitāte saņēma 11, 3 milj.latus, kas ir par 4,6 milj latu jeb par 29 % mazāk nekā iepriekšējā gadā. Samazinājums skaidrojams ar to, ka samazinājies studentu skaits sakarā ar demogrāfisko situāciju valstī un iedzīvotāju migrāciju, savukārt dabas zinātnes un inženierzinātnes specialitātēs ir palielinājies budžeta vietu skaits.

16. attēls. Valsts dibinātu augstskolu valsts budžeta transferti 2013. gadā (milj. latu)

No valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu pamatdarbības kopējie izdevumi 2013. gadā sasniedza 245,6 milj. latu. Salīdzinot ar 2012. Gadu, izdevumi samazinājušies par 5,4 milj. latu jeb 2,2 %. Izdevumi atbilstoši ekonomiskās klasifikācijas sadalījumā uzturēšanas izdevumiem pārskata gadā izlietoti 203,9 milj. latu apmērā jeb 83,0 % no kopējiem izdevumiem, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, samanājušies par 1,3 milj. latu jeb 0,6 %. Tajā skaitā atlīdzībai izlietoti 113,5 milj. latu, precēm un pakalpojumiem – 53,3 milj. latu, procentu izdevumiem – 0,15 milj. latu, subsīdijām, dotācijām un sociālajiem pabalstiem – 27,1 milj. latu, valsts budžeta transfertiem, dotācijām un mērķdotācijām pašvaldībām uzturēšanas izdevumiem, pašu resursiem, starptautiskai sadarbībai – 9,7 milj. latu. Kapitālajiem izdevumiem izlietoti 41,8 milj. latu jeb 17,0 % no kopējiem izdevumiem, kas, salīdzinot ar 2012. gadu, samazinājušies par 4,1 milj. latu jeb 8,9 %. Tajā skaitā pamatkapitāla veidošanai izlietoti 36,7 milj. latu, kapitālo izdevumu transfertiem – 5,0 milj. latu.

17. attēls. No valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu izdevumu īpatsvars pa funkcionālajām kategorijām 2013. gadā

Proporcionāli lielākie izdevumi pa funkcionālajām kategorijām pārskata gadā saistīti ar izglītības funkcijas izdevumiem, kuriem izlietoti 180,0 milj. latu jeb 73,3 % no kopējiem izdevumiem (skatīt 17. attēlu). Vispārējo valdības dienestu funkcijas izdevumiem izlietoti 34,7 milj. latu jeb 14,1 % no kopējiem izdevumiem. Ekonomiskās darbības izdevumiem izlietoti 23,1 milj. latu jeb 9,4 % no kopējiem izdevumiem.